

HÖGSKOLAN
DALARNA

C-uppsats

Sena nätter och farliga män – Vad säger media?

En kvalitativ studie om gestaltningen av våldtäktsoffer i media

Late nights and dangerous men

Författare: Hanna Andersson, Joanna Rosenblad

Handledare: Lars-Erik Ahlqvist

Examinator:

Ämne: Sociologi

Kurskod: SO2007/2009

Poäng: 15hp

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Sammanfattning

Uppsatsen undersöker hur våldtäktsoffer framställs i två olika tidningar (Dagens nyheter och Aftonbladet) och om det finns någon skillnad i framställningen beroende av offrets kön. Studien är gjord genom att tillämpa kritisk diskursanalys på de valda tidningsartiklarna för att se om det finns några skillnader. För att göra detta har vi utgått från genusteori samt Goffmans teori kring stigma.

Studiens resultat medför att artiklarna har delats upp i tre kategorier: ”ideala offer”, ”icke-ideala offer” och ”manliga offer”. Utöver det genererades även kategorin för ”diskussions- eller debattartiklar”. Artiklar som kategoriseras som ”ideala offer” innehåller färre detaljer kring brotten än artiklarna om de ”icke-ideala offer”. Kategorin ”manliga offer” uppkom på grund av att artiklarna som tillhör den var gravt underrepresenterade, däremot kunde vi se att även dessa artiklar kan jämföras med de två första kategorierna. Artiklarna i den sista kategorin diskuterar mer allmänt kring problemen som våldtäkt för med sig mer allmänt. Majoriteten av dessa artiklar riktade sig till eller handlade om kvinnor. Den slutsats som kunde dras utifrån denna undersökning är att det rapporteras olika gällande olika kön hos våldtäktsoffer. Detta visar sig bland annat genom att det i artiklar som beskriver kvinnor ges mer detaljer som beskriver offret än om de som handlar om män; artiklar om män är generellt sett relativt detaljfattiga. Detta medför också att media styr den allmänna synen kring våldtäktsoffer och har därmed makt att förbättra situationen och göra bilden av manliga och kvinnliga offer mer jämställd då båda könen behöver lika mycket stöd från omgivningen.

Nyckelord

Brottsoffer, genusteori, maskulinitet, media, stigma, tryckt press, våldtäkt, våldtäktsoffer.

Abstract

This essay investigates how rape victims are shown in two different Swedish newspapers (Dagens nyheter and Aftonbladet) and if there are any differences depending on the victim's sex. The study is using critical discourse analysis for the selected news articles to find out if the views differentiate. To be able to do this we have based our research in gender theory and the theory of stigma created by Goffman.

The results of this study generates three categories: "ideal victims", "non-ideal victims" and "male victims". Apart from these, another category was detected: "discussion or debate articles". Articles that categorises as "ideal victims" contains fewer details of the crime than the articles about "non-ideal victims". The category "male victims" was created because the articles from this category was seriously diminished, we could on the other hand also apply the two previously stated categories on this one. The articles from the discussion or debate category brings up the problems of rape in a more general matter. The majority of these are speaking to or about women. The conclusion of this study is that media is presenting male and female rape victims differently. This shows, among other conclusions, that articles about female victims contains more details about the victim than articles about men; articles about men do in general rapport lesser details. This contributes to media's control over the general view on rape victims and have therefor the opportunity to make this situation better. Media can create a more equal image of male and female victims where both will be needing support from society.

Keywords

Crime victim, gender theory, masculinity, media, printed media, rape, rape victim, stigma.

Innehållsförteckning

<i>1. Bakgrund</i>	1
1.1. Syfte	2
1.2. Frågeställningar	2
1.3. Disposition	2
<i>2. Teoretiska utgångspunkter</i>	3
2.1. Genusteori	3
2.2. Stigma	7
2.3. Det ideala offret	8
3. Tidigare forskning	9
3.1. Allmän forskning om brottsoffer	9
3.2. Medias betydelse i rapporteringen av brott	10
3.3. Våldtäktsoffer i media	10
3.4. Manliga våldtäktsoffer	12
3.5. Myter kring sexuellt våld	13
<i>4. Begreppsförklaringar</i>	13
4.1. Brottsoffer	13
4.2. Våldtäkt	14
<i>5. Metod</i>	15
5.1. Kvalitativ metod	15
5.2. Metodkritik	15
5.3. Urval	16
5.4. Analysmetod	17
5.5. Etiskt förhållningssätt	19
<i>6. Resultat</i>	19
6.1. ”Ideala offer”	19
6.2. ”Icke-ideala offer”	21
Aftonbladet har ytterligare en artikel som beskriver en våldtäkt i en hytt på en färja.	23
6.3. Manliga offer	23
6.4. Diskussions- eller debattartiklar	25
<i>7. Analys</i>	27
7.1. ”Ideala offer”	27
7.2. ”Icke-ideala offer”	29

7.3. Manliga offer	31
8. <i>Slutsats och diskussion</i>	34
9. <i>Förslag på vidare forskning</i>	37
<i>Litteraturförteckning</i>	39
<i>Bilaga</i>	41

1. Bakgrund

Våldtäkt är något som framförallt drabbar kvinnor, men även män. Under 2016 rapporterades 6720 anmälningar om våldtäkt, 96% av dessa är kvinnor och 4% är män (Brå, 2016). Av dessa 6720 anmälningar ska en del av dem komma att rapporteras i media så att hela samhället får ta del av det som inträffat. En individs personliga lidande blir därmed tillgängligt för allmänheten genom löpsedlar, artiklar eller notiser. En våldtäkt är något som leder till skam och känsla av förnedring hos den drabbade och som sätter spår för livet.

Vad händer då när offrens upplevelser når dagsljuset via media? Möter de tröst, stöd och trygghet eller blir de ifrågasatta och misstrodda? Vems historia får vi höra? Offrets eller gärningsmannens? Och vad spelar omständigheterna kring våldtäkten för roll för rapporteringen? Spelar könet på våldtäktsoffret någon roll för rapporteringen?

"Det talas om flickor på glid. Flickor som har svårt att säga nej. Flickor som alla vet att det är "lätt att få på rygg"... Jag vet att också andra journalister får höra det här, men det är inget vi berättar i tidningar och TV... Att förklara en flickas komplexa vardag får inte plats i nyheterna" (Wennstam, 2002, p. 49).

Eftersom det är via media som mediakonsumenter bildar sig en åsikt är det viktigt att det är korrekt information som återges. Lika viktigt är det att stereotyper inte sprids, vilket de lätt kan göra om media fokuserar på fel detaljer. Vad har det för betydelse att en kvinna är berusad? Vad har det för betydelse om hon själv valt att umgås med en man? Vad har det för betydelse om hon sent på kvällen befinner sig på en restaurang? Vad har det för betydelse om en man gör samma sak?

"...Det är inte samma sak att pocka på uppmärksamhet, att njuta av mäns blickar, att till och med vilja egga till lust som att "be om" övergrepp. En våldtäkt är en våldtäkt oavsett vad flickan har på sig för kläder" (Wennstam, 2002, p. 11)

Detta är något som inte gäller för manliga offer, det är ingen som funderar över hur de var klädda vid ett överfall. Däremot blir de lätt bortglömda i diskussionen om våldtäktsoffer.

"Idén att en man alls kan bli våldtagen - annat än i fängelser - tycks närmast mytologisk. Trots att 17 procent av alla män mellan 18 och 29 år har utsatts för sexuella övergrepp enligt en granskning av RFSU, är fenomenet närmast osynligt såväl i brottsstatistiken som i vården - i

hälften av Sveriges landsting finns ingen möjlighet för våldtagna män att få akut psykologiskt stöd. Och den som vänder sig till medier, bekanta eller internet med sitt trauma kommer med största sannolikhet att bli utskrattad” (Priftis, 2015).

Både män och kvinnor påverkas av ett övergrepp och båda kan troligtvis känna lika mycket skam över det inträffade, däremot syns inte de manliga offren lika ofta i media. Författaren till artikeln *Ett ordlöst manligt lidande* tar upp detta tema i sin diskussion; ”Det finns ingen allmän medvetenhet om att män kan bli offer för sexuella övergrepp, och då blir även den inträffade våldtäkten nära omöjlig att förstå. Den blir ordlös, och därmed osynlig” (Priftis, 2015). Stereotyper och myter kan hindra oss från att se den verkliga historien. Vems tolkning av situationen är det vi får läsa om i media egentligen?

1.1. Syfte

Syftet med undersökningen är att se om manliga och kvinnliga våldtäktsoffer gestaltas på olika sätt i tryckt media. I vår undersökning har vi valt att avgränsa oss till endast två tidningar; en dagstidning och en kvällstidning. Vi valde *Dagens nyheter* och *Aftonbladet*. Vi fokuserar endast på våldtäktsoffer som är vuxen eller ungdom från straffmyndig ålder, det vill säga 15 år.

Syftet förtydligas i och med nedanstående frågeställningar.

1.2. Frågeställningar

- Hur gestaltas våldtäktsoffer i tryckt press?
- Finns det någon skillnad på hur män jämfört med kvinnor gestaltas som våldtäktsoffer?

1.3. Disposition

Uppsatsen har åtta olika delar som i sin tur är delade i underrubriker för att skapa en tydlig översikt. I avsnitt två som följer här under, presenteras den genusteoretiska utgångspunkten som bygger på två olika teorier som sammanvävts. Därpå följer den tidigare forskningen som också kommer att användas för att analysera resultatet, i detta avsnitt ingår även en begreppsförklaring. Efter detta tar vi upp kapitlet metod som förklarar hur vi gått tillväga för att göra undersökningen samt för- och nackdelar med metoden. Under resultatet presenteras vårt empiriska material, detta är ett utdrag av artiklar med citat för att läsaren ska förstå vad vi

sedan bygger vår analys på. Vid analysen kopplas sedan resultatet samman med teorin och den tidigare forskningen. Detta diskuteras sedan under diskussionsavsnittet där även studiens slutsats presenteras. Som sista avsnitt ger vi förslag på vidare forskning.

2. Teoretiska utgångspunkter

Nedan presenteras vår teoretiska utgångspunkt för uppsatsen där vi använt oss av Thomsson och Elvin-Nowaks teori om att göra kön samt den radikalfeministiska teorin i Tollin och Törnqvists bok *Feminism i rörliga bilder*. Dessa teorier fylls ut med hjälp av Ungdomsstyrelsens rapport om *Hjältar och monster* samt Erving Goffmans teori om stigma. Till sist presenteras även Nils Christies teori om det idealiska offret. Vi har valt en genusteoretisk utgångspunkt eftersom denna kan förklara både maskulinitet och femininitet, och därmed maktskillnaden mellan dessa. Vi valde dessa teorier då vi anser att vi med dem kan få ett rättvist perspektiv på synen på offer ur den manliga och kvinnliga utgångspunkten. Det gör att vi kan analysera materialet på ett djupare plan samt få en bättre förståelse för det resultat vi kommer fram till.

2.1. Genusteori

Thomsson och Elvin-Nowak använder sig av begreppet kön eftersom de anser att det inte finns något passande begrepp på svenska (Thomsson, Elvin-Nowak, 8). Andra forskare, exempelvis Jarlbro, använder ordet genus, vilket även vi kommer att göra i vår undersökning. Vi har däremot valt att inte ändra Thomsson och Elvin-Nowaks teori från kön till genus i teorin för att bibehålla deras genuinitet.

Thomsson och Elvin-Nowaks teori handlar om att födas till man eller kvinna och hur detta sedan påverkar hela ens framtida liv på grund av den stereotypa bilden som finns av en man och en kvinna. De menar att denna uppdelning påverkar både relationer, sammanhang och situationer (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, p. 5). Vad som är manligt och vad som är kvinnligt är format av stereotyper, exempelvis ses arbetet inom vård och omsorg som ett kvinnligt yrke på grund av att de flesta som arbetar inom det området är kvinnor. Detta kallas att vi ingår i en feminiseringsprocess, alternativt maskuliniseringsprocess, och vad som ingår i denna process skiljer sig mellan olika platser (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, p. 14)

Författarna menar att det finns normer som fungerar som ramar för hur personer som är av ett visst kön ska vara. Det är när personer träffas som det blir viktigt att visa sin könstillhörighet

(Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, p. 13). Thomsson och Elvin-Nowak beskriver detta som ett normsystem som består av bland annat myter och påståenden. Detta normsystem innehåller makt och belöning som gör att samhället fortsätter att fungera på detta vis (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, p. 17). Dessa stereotyper som innehåller normer för hur en man eller en kvinna ska bete sig, blir negativa när människor i samhället tvingas foga sig efter dem (Gottzén, 2013, p. 11)

“Kön är inget man bara har eller är. Men vad är det då? Jo, kön är något vi alla gör, mycket aktivt, fast inte alltid fullt medvetet” (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, p. 8).

Denna uppdelning benämns som ett könsmaktsystem där människor värderas olika på grund av sitt kön. En man värderas högre än en kvinna och får därmed mer makt, kvinnor anses svagare än män och därmed som offer. En kvinna som gör något avvikande upplevs som farlig för sig själv, medan en man som avviker från normen kan ses som farlig, maskulin och spännande (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, pp. 21-26). Författarna tar upp detta begrepp i samband med feminism. Feminism handlar om att vara medveten om att det finns en maktskillnad mellan män och kvinnor som påverkar människor i hemmet, i arbetet, i vardagslivet och så vidare. Denna maktstruktur är vad som kallas könsmaktsystemet (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, pp. 34-36).

Detta könsmaktsystem har två principer som gör att det fungerar, dessa benämns som *isärhållandet* och *den manliga normen*. Isärhållandet är som det låter ett sätt att göra skillnad mellan människor, att hålla dem isär. I detta fall hålla isär män och kvinnor, manligt och kvinnligt. En idé om att människor är olika exempelvis på grund av sin genustillhörighet och att våra fördomar och stereotyper ger oss svar på det vi annars inte skulle förstå (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, pp. 27-28). Den manliga normen menar att det som är manligt är “ normalt ” och något som alla ska sträva efter. Kvinnor däremot får inte bli för “ normala ” eftersom de då kan uppfattas som konstiga och manhaftiga.

”Könsmaktsystemet säger att männen är normen, kvinnor ska likna männen, men inte för mycket. Samma sak gäller för männen. De ska vara män, och får inte bli lika kvinnorna. Jag har träffat män som blivit kallade “Feministen” eller “Kvinnornas förkämpe” (med negativ biklang), bara för att de klivit ett steg för långt in på vad omgivningen betraktade som kvinnors domäner. De blev helt enkelt för “kvinnliga” och hamnade därmed i underordningens fälla” (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, pp. 29-30)

När detta könsmaktsystem accepteras av människor menar författarna att kvinnor börjar tro att de har vissa intressen på grund av att samhället tycker att de ska bete sig på det sättet för att kunna vara "bra" kvinnor. Thomsson och Elvin-Nowak benämner detta som att makten internaliserats av oss själva (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, pp. 33-34). Maskulinitet eller manlighet är däremot något som måste erövrats och bekräftas av andra män, exempelvis ett jobb eller krig kan få en man att känna sig manlig. Dessa två exempel var det som uppkom efter intervjuer med amerikanska män då de inte upplevde sig lika manliga när inga krig pågick eller att de var arbetslösa och försörjdes av kvinnan i familjen. Dock är detta vad Thomsson och Elvin-Nowak menar med en typisk amerikansk bild av manlighet vilket betyder att den inte behöver se likadan ut i Sverige (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, p. 75).

Ett annat begrepp som skapades av Robert Connell är *hegemonisk maskulinitet*. Detta är inte likt andra begrepp som fokuserar på en personlighet, utan denna manlighet bygger på den bäst lämpade manligheten för den tidpunkten, platsen och kulturen. Det ligger ingen tydlig maktutövning i begreppet men maskuliniteten är ändå något som är kopplat till just makt och därmed också identitet. Det som den hegemoniska maskuliniteten däremot syftar till är att män blir bekräftade som maskulina av kvinnor men framförallt av andra heterosexuella män. Denna maskulinitet är direkt kopplad till extrem heterosexualitet (Thomsson & Elvin-Nowak, 2012, pp. 75-77) Ungdomsstyrelsen förenklar detta genom att säga att hegemonisk maskulinitet innebär att försöka vara den ideala bilden av en man och därmed tillåta den underordning av kvinnor som uppstår till följd av detta. Vidare beskrivs en underordnad maskulinitet, vilket syftar bland annat till homosexuella män (Gottzén, 2013, pp. 22-23).

I boken *Feminism i rörliga bilder* förflyttar författarna fokus mot våld och förklarar vad detta får för konsekvenser när män och kvinnor anses olika. När kvinnor anses vara annorlunda och underordnade män blir de också sexuellt attraktiva menar Tollin och Törnqvist. Våldtäkter och andra sexualbrott är ett sätt att upprätthålla kvinnors underordning och detta påverkar kvinnor genom val av kläder eller hur en kvinna kan vara ute sent på kvällen. Alla män är inte förövare och alla kvinnor har inte varit drabbade, ändå påverkar det alla (Tollin & Törnqvist, 2014, p. 62). Kvinnor blir ständigt bedömda av den manliga blicken som ser kvinnor som objekt för njutning. Likt Thomsson och Elwin-Nowak beskriver makten som internaliserats av kvinnor menar Tollin och Törnqvist att denna makt påverkar kvinnor till att tro att de inte duger som de är, att det krävs smink och så vidare för att duga som människa. De menar att

kvinnor är osynliga som människor men synliga som sexobjekt och kvinnors sexualitet ska vara behärskad (Tollin & Törnqvist, 2014, pp. 75-76)

Tollin och Törnqvist menar att mannen är överordnad kvinnan och att detta är det normala tillståndet som samhället följer. Författarna fokuserar här på hur ett normativt förhållande ”bör” se ut i form av ett heterosexuellt par (Tollin & Törnqvist, 2014). Ungdomsstyrelsen skriver i sin tur att heterosexualitet tvingar kvinnor till männens underordning genom att ”romantisera” bilden av kärlek mellan en man och en kvinna. Genom detta döljs könshierarkin. För en kvinna som lever med en man finns också en risk för våldtäkt eftersom det är fysiskt möjligt för män att våldta kvinnor. Kvinnor förväntas därför ta ansvar för mäns sexualitet genom att inte bära utmanade kläder eller utmana männen på annat vis (Gottzén, 2013, p. 16). Den romantiserade bilden av det heterosexuella paret är också vad som visas i pornografi som gör detta till något underhållande för mannens njutning och som i sin tur kan påverka synen på våldtäkt (Tollin & Törnqvist, 2014, p. 63). Ett samlag är också ett sätt för en man att få äganderätt på kvinnans kropp genom att sedan använda uttryck som att han *tagit henne* eller *haft henne*. Detta leder inte bara till problem för individen utan även för samhället eftersom det medverkar till att upprätthålla könsmaktsystemet. Vidare menar författarna att män har tolkningsföreträde i situationen, om en kvinna upplever situationen som obekvämt eller hotfull är det oftast mannens tolkning som går först. En man kan avfärda ett nej med svaret att de har roligt menar författarna (Tollin & Törnqvist, 2014, pp. 73-74). Detta kallas med andra ord *patriarkat* vilket betyder att mäns åsikter, värderingar och så vidare väger mer än kvinnors. Detta leder i sin tur till att män innehar mer makt än kvinnor och att denna makt kan upprätthållas bland annat genom våld mot kvinnor. Detta betyder dock inte att alla män är våldtäktsmän, däremot att alla män kan dra nytta av våldet mot kvinnor som skapar underordningen (Gottzén, 2013, p. 14).

Vidare skriver Ungdomsstyrelsen att kvinnors underordning kan upprätthållas både via icke-våld och genom våld, alltså exempelvis genom medier eller våldtäkt. Däremot kan användning av våld vara ett sätt att visa sin manlighet beroende på vem offret är. Ett svagt offer kan leda till ifrågasättande av manligheten medan ett jämbördigt offer kan vara stärkande (Gottzén, 2013, pp. 24-29).

2.2. Stigma

Våldtäktsoffer har en tendens att bli utpekade eller stigmatiserade av samhället efter att information kring händelsen kommer ut till omgivningen. Begreppet stigma härstammar från Grekland då de använde ordet för att det skulle synas att en person var annorlunda. De använde tecken för stigma och märkte personer synligt för att andra människor skulle kunna se tecknet och därmed få möjlighet att undvika personen. Goffman menar att människor kategoriserar varandra och det är upp till varje samhälle att bestämma vad som anses normalt eller inte. När personer då träffar en annan människa som inte uppfyller det som anses vara normalt så ändras uppfattningen av denne till att personen är annorlunda. När personen stämplas som annorlunda på det här sättet sker stigmatisering (Goffman, 1971, pp. 9-13).

Stigma kan skilja sig på tre olika vis. Den första är yttre handikapp, sådant som syns direkt när två personer möts. Den andra går att beskriva som mer psykiskt eller personligt stigma. Under denna kategori tar Goffman upp alkoholism, homosexualitet och självmordsförsök som några exempel. Sista kategorin av stigma benämner han som stambetingat stigma. Detta är bland annat etnicitet eller religion, alltså något som går vidare i generationer (Goffman, 1971, p. 12).

Kort sagt går det att beskriva stigma som något som avviker från omgivningens förväntningar om vad som är normalt. Omgivningen kan då tillskriva en person stigmatiserande beskrivningar eller termer, så kallade skällsord. Ett stigma behöver dock inte bara vara en egenskap, det är när egenskaper möter ett mönster som stigmat kan uppstå. Vidare skiljer det också mellan misskrediterad och misskreditabel stigma. Den förstnämnda innebär att en person som utsätts för stigma själv vet om att denne redan skiljer sig från andra, eller att det är så pass uppenbart att det inte går att dölja. Alternativt att personen tror att omgivningen inte vet om eller märker stigmat omedelbart (Goffman, 1971, pp. 9-13).

Omgivningens reaktioner kan också göra att individen själv börjar se sig som avvikande (Goffman, 1971, p. 15) När avvikande umgås med en ”normal” person kan den avvikande känna sig osäker på hur denne framstår hos den icke-avvikare. Till exempel om vad personen tror och tänker om den avvikandes stigma (Goffman, 1971, p. 21). Vidare skriver Goffman att ungdomar oftare ser sig själva som ”normala” trots att de kanske tillhör gruppen stigmatiserade (Goffman, 1971, p. 47).

2.3. Det ideala offret

För att konkret studera våldtäktsoffer så utgår vi från Nils Christies studie om *Det motspänstiga offret* (2001). I studien skriver Christie om det "idealiska offret", alltså vad samhället ser som det idealiska offret. Han tar upp fem egenskaper som kännetecknar denna person. Exemplet i boken handlar om en äldre dam som tagit hand om sin sjuka syster och är på väg hem när hon möter en okänd man som misshandlar och rånar henne. Författaren betonar också att detta sker på dagtid. De egenskaper författaren vill visa på är att offret är en svag individ, upptagen med ett värdigt projekt och befinner sig på en plats som inte anses riskfylld. Därtill hör att gärningsmannen är okänd samt upplevs som ond. Med detta vill även författaren understryka att den bild som finns är svår att rubba. Om ett offer visar sig besitta motsatsen till alla dessa egenskaper kommer denne i jämförelse inte att ses som ett offer. Huruvida en person är eller ser sig själv som ett offer eller inte beror på hur personen uppfattar situationen menar Christie. Han menar dock att detta inte har något med det idealiska offret att göra utan sammanfattar det; "Med "idealiskt offer" syftar jag istället på en person eller kategori av individer som - när de drabbas av brott - lättast får fullständig och legitim status som offer" (Christie, 2001, pp. 47-48).

"Hur viktiga dessa skillnader är illustrerar vid våldtäktsfall. Det idealiska offret är här den unga oskulden på väg hem från besök hos sjuka släktingar då hon blir allvarligt slagen eller hotad innan hon ger upp. Härifrån är det ljusårs avstånd till den erfarna kvinnan på väg hem från en restaurang, för att inte tala om den prostituerade som försöker larma polisen när hon våldtagits" (Christie, 2001, p. 48).

Vidare skriver Christie dock att de "idealiska offren" oftast inte är de som faller offer för brott, det är vanligare att någon utan dessa egenskaper blir utsatta. dock är de först nämnda personer ofta de som är mest rädda att ett brott ska inträffa, till exempel för att de läst eller hört om ett sådant fall i media. Själva offer-identiteten kan vara något som en person inte vill identifiera sig med, men det kan också vara något positivt. Christie skriver att när identiteten leder till att situationen förbättras för de drabbade så är detta ett exempel på när offer-identiteten kan vara något bra. Han menar med andra ord att det kan leda till bättre livsförhållanden för ett brottsoffer om de istället skulle börja ses som "ideala offer". Dock menar han att om kvinnor skulle acceptera rollen som idealiskt offer så måste de fortsätta att underordna sig männen (Christie, 2001, pp. 57-58). Han lägger dock till ett resonemang gällande idealiska offer, att om ett offer ska ses som idealiskt bör personen vara tillräckligt stark för att tala och höras men samtidigt tillräckligt svag för att kunna uppnå de egenskaper

som krävs för ett idealt offer. Personen får alltså inte vara för stark för då uppfattas denne inte som ett offer (Christie, 2001, p. 51).

Christie (2001) nämner även ett exempel som han betecknar som långt ifrån ett idealiskt offer, detta är en man som hänger i baren. Christies exempel är inget sexualbrottsfall utan behandlar brott på ett generellt plan, istället är poängen i teorin att mannen inte kan ses som ett idealiskt offer även om han kanske får större skador än det typiska ideala offret. Att en man inte kan ses som ett idealiskt offer beror bland annat på att denne är stark och att personen kan vara av samma storlek som gärningsmannen (Christie, 2001, p. 48).

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi ta upp tidigare forskning som är relevant för vår undersökning. Delar av den forskning som presenterats kommer att användas för analys av vårt empiriska material.

3.1. Allmän forskning om brottsoffer

I boken *Ideala offer, och andra konstruktioner av brottsutsatta i medier* skriver också författarna Lindgren och Lundström om det ideala offret som en person som faller inom ramen för det "normala". Detta är en person som inte sticker ut och som ägnar sig åt vardagliga saker när de blir överfallna av en okänd man som är starkare än dem, vilket gör att offret inte har en chans. Boken studerar hur rapporteringen skedde kring fyra olika uppmärksammade sexualbrottsfall som skett i Sverige (Lindgren & Lundström, 2010, pp. 47-52).

I två av de fall som tas upp beskrivs offret som "idealt", därmed avviker de inte från den bild som i media målas upp som ett tydligt offer. Dessa rapporteringar ger relativt lite personlig information och fokuserar istället på omgivningens lidande, i enlighet med hur Lindgren och Lundström uttrycker sig; "Dessa offeridentiteter konstrueras som delar av den kultur och det samhälle som omger, och stöttar, dem". De exempel på fall som håller sig inom ramen för det ideala offret är försvinnandet av 10-åriga Engla och Hagamannens offer. Författarna menar alltså att eftersom offren i dessa fall går under beskrivningen av "ideala offer" ser rapporteringen annorlunda ut och offren får en mer respektfull distans till rapporteringen, bland annat med att det inte ges så mycket personlig information (Lindgren & Lundström, 2010, pp. 52-54).

De andra två fallen beskrivs offren som avvikande eftersom forskarna sett skillnader i beskrivningen av dessa fyra fall. Kvinnorna i dessa fall befann sig på "riskställen" och betedde sig inbjudande när sexualbrottet inträffade vilket ger ett sammanhang för brottet som begicks. Dessa offer är alltså inga ideala offer och därmed utanför normen för vad som anses vara " normalt". I rapporteringen av dessa fall ges även mer detaljer om vad som hände och hur förloppet gick till. I beskrivningen av dessa kvinnor utgår artiklarna från att ingen kvinna ska behöva vara rädd för att våldtas, samtidigt som den ena artikeln innehåller detaljer om hur kvinnan dansade utmanade för förövarna innan våldtäkten. Artiklarna kan också innehålla sexuella detaljer (Lindgren & Lundström, 2010, pp. 59-61)

Författarna menar att det även finns försök att rapportera om dessa fall utifrån ett mer kollektivt synsätt, alltså mer likt de två tidigare exemplen. Istället kan det göra att sexualbrott kopplas till särskilda avvikande miljöer (Lindgren & Lundström, 2010, p. 61).

3.2. Medias betydelse i rapporteringen av brott

I artikeln *An agenda for teaching news coverage of rape* har forskaren undersökt de problem som kan uppstå om journalisten bristfälligt rapporterar en våldtäkt. Artikeln beskriver hur en lyckad återgivelse och diskussion om våldtäkt kan leda till förbättrade villkor för brottsoffer, forskaren tar exempelvis upp ett fall där stödet hos allmänheten ökat efter att ha tagit del av nyheten, vilket kan leda till nya eller utökade lagar bland annat. Media skapar en offentlig opinion och därför menar forskaren att journalistens kunskaper är viktiga för att förhindra att stereotyper sprids eller att missförstånd uppstår. Ett exempel på detta problem är att om en kvinna drar tillbaka sin anmälan kan allmänheten tro att hon ljög om våldtäkten ifall om det rapporteras bristfälligt. Därför är det viktigt att det ges information om varför kvinnor kan ta tillbaka sin anmälan exempelvis. Vidare menar forskaren att det är viktigt att kvinnor vågar tala om en eventuell våldtäkt och att problemet därmed flyttas från det privata till det offentliga. Dock skriver forskaren om en trend som visade att ju fler kvinnor som syntes offentligt desto mer ökade rapporteringen av våldtäkter (Byerly, 1994).

3.3. Våldtäktsoffer i media

Det finns en del forskning om hur media gestaltar våldtäktsoffer, artikeln *"Rape Culture" language and the news media: contested versus non-contested cases* (Cobos, 2014) är ett sådant exempel som bygger på en amerikansk undersökning. Forskaren studerade tidningarna

The New York Times och *The Wall Street Journal* under en sexmånadersperiod för att sedan använda sig av kritisk diskursanalys för att se hur tidningarna skrev om våldtäkt och våldtäktsoffer.

Författaren menar att det finns stereotyper om våldtäkt och att dessa myter påverkar den allmänna bilden av våldtäkt samt att våldtäkt och sexuella övergrepp är ett problem som finns i hela världen och inte bara i USA. Det forskaren tycker sig se i artiklarna är att de artiklar som beskriver våldtäkter från andra länder beskrivs som hemska och som något världen måste reagera på. När det gäller våldtäktsfallen i USA finns det en större osäkerhet kring övergreppet då det ofta hänvisas till att offret var påverkad eller befann sig på en fest och att det uppstod ett missförstånd (Cobos, 2014, pp. 38-45).

“These phrases do not read with certainty that the female was raped or sexually assaulted, but with speculation and doubt. Further uncertainty is established as the news reads that she attended a party and was drinking. This becomes part of the frame that if girls are attending parties and putting themselves in these situations, sexual assaults become more ambiguous with fault placed on the female victim for being present in that situation” (Cobos, 2014, p. 45).

Vidare skriver forskaren om skillnader i ordval när det gäller beskrivningen av våldtäkten. Ordet “attack” används när tidningarna beskriver våldtäkter i andra länder och ordet “incident” används 22 gånger i artiklar som handlar om USA och två gånger gällande utländska. Artikeln tar också upp hur vissa nyhetsartiklar fokuserar mer på gärningsmannen/männen än offret, där gärningsmannen beskrivs mer än gärningen eller offret (Cobos, 2014, p. 49).

Forskaren Gunilla Jarlbro beskriver likt Cobos om hur fokus kan flyttas från offer till gärningsman och därmed göra gärningsmannen till det “nya” offret. Dock menar Jarlbro och hennes kollega i denna studie att sättet att rapportera kan skilja sig över tid, detta menar även forskaren Kitzinger. Vid en tidpunkt gick rapporteringen mer ut på att offret ifrågasätts om det verkligen var så det gick till och om inte offret var medverkande till att övergreppet inträffade. Vid ett annat årtal beskrevs det som att männen är oskyldiga för att kvinnan ska ha ljugit om övergreppet (Jarlbro, 2006, p. 42).

Kitzinger menar att före 1970 så skrevs det inget om sexuellt våld mot kvinnor eller barn i media. När de väl började rapportera kring detta har det som ansetts varit intressant att rapportera om varierat över tid och beroende på kultur. I och med medierapporteringen kring kvinnor uppfann Kitzinger begreppet *false memory syndrome* som hon menar är en produkt av könsmaktsordningen eftersom kvinnor ofta inte uppfattas lika pålitliga som män (Jarlbro, 2006, pp. 43-44).

3.4. Manliga våldtäktsoffer

I artikeln *An Intersectional Approach to Understanding Stigma Associated with Male Sexual Assault Victimization* skriver författaren om den generella synen på manliga sexualbrottsoffer. Författaren menar att det finns ett stigma kopplat till den manliga normen som inskränker det manliga offret, detta medför att män mer sällan anmäler ett övergrepp än vad kvinnor gör (Ralston, 2012, p. 283).

Generellt är risken stor att samhället inte tar ett manligt sexualbrottsoffer på allvar genom att vi föder den stereotypa bilden om att män ska vara tillgängliga för sex när som helst och med vem som helst. Därmed kan inte män bli tvingade till samlag med kvinnor, de ska alltid vara med på det och göra det av fri vilja. Män är den grupp som starkast håller fast vid dessa normativa tankar (Ralston, 2012, p. 284).

En syn som författaren utgår från är den att kvinnor inte kan eller bör ha makt över en man. Han återkommer till den stereotypa bilden av manlighet; ”men should be heterosexual, powerful and sexually dominant over women” (Ralston, 2012). Detta kan vara en indikation till varför de flesta män som anmäler ett övergrepp också uppger att de är heterosexuella oavsett om de är det eller inte. En annan anledning till varför de känner sig tvingade till att uppge detta är för att samhället och polisen då tar deras anmälan mer seriöst (Ralston, 2012, pp. 285-286).

Författaren betonar också den intersektionalitet som påverkar offrets diskriminering då till exempel klass eller sexuell läggning kan göra skillnad på hur offret blir behandlad. Eftersom den manliga stereotypen är en social konstruktion betyder det att vi själva skapat den och endast vi kan ändra den allmänna synen på manliga sexualbrottsoffer (Ralston, 2012, p. 288).

3.5. Myter kring sexuellt våld

Artikeln *Monsters, Playboys, Virgins and Whores: Rape Myths in the News Media's Coverage of Sexual violence* (O'Hara, 2012) belyser problematiken med myter och fördomar kring våldtäkt. Författaren beskriver problemet i stort och diskuterar medias roll i och med dessa stereotyper. Denna forskning behandlar både offer och gärningsman men eftersom vårt fokus ligger hos offer vill vi endas belysa dessa relevanta delar inför vår egen undersökning. Författaren menar att myter och förutfattade meningar kring våldtäkt är viktiga att diskutera i ett mediasammanhang. Hon tar upp de vanligaste myter som finns, till exempel att offret själv bad om det genom att vara full eller bära en utmanande klädsel. Andra skändliga fördomar är att en kvinna som säger sig blivit våldtagen ljuger eller helt enkelt bara ångrat sig efteråt. Det viktiga i sammanhanget är att offret istället får ta skulden för det som hänt. Här visar författaren på en vanlig bild av ett kvinnligt offer där hon gestaltas som en oskyldig oskuld som attackerats av ett monster jämfört med om offret ses som en promiskuös kvinna som själv orsakade övergreppet genom att visa sig villig inför förövaren. Tillhörande är då att media skapar den allmänna opinionen kring våldtäkt och gör därför denna bild problematisk. Författaren avser att den bild som står för myter om våldtäkt skapar ett större samtycke med förövaren under en rättegång (O'Hara, 2012, p. 248).

Författaren har i sin studie kommit fram till att det ligger mer fokus på förövare än på offer; "the impact of the attacks on the victims was largely overlooked". Hon menar här att man inte tar tillräcklig hänsyn i media till hur offret påverkas av övergreppet vilket leder till att brottet inte tas på lika stort allvar som det skulle behövas (O'Hara, 2012, p. 256).

4. Begreppsförklaringar

I detta avsnitt förklaras några begrepp som anses viktiga och relevanta i vår studie.

4.1. Brottsoffer

Den som drabbas av ett brott brukar benämnas brottsoffer, däremot menar författarna i boken *Det motspänstiga offret* att alla inte blir benämnda som detta eftersom det finns en uppfattning om hur offret ska vara (Åkerström & Sahlin, 2001, p. 11). Detta återkommer vi senare i studien.

Trots att ordet brottsoffer används flitigt i media så finns det ingen allmän definition av begreppet. Brottsoffermyndigheten hänvisar till FN:s eller EU:s definitioner av begreppet, en

av dessa lyder: ”Varje fysisk person som har lidit skada, inklusive fysisk och mental skada, känslomässigt lidande, materiell förlust, som direkt förorsakats av handlingar eller underlåtelser som strider mot den straffrättsliga lagstiftningen i en medlemsstat” (Brottsoffermyndigheten, 2016).

Att bli ett brottsoffer är att tillskrivas en egenskap där personen kan ses som svag, och därför är det kanske inte alltid önskvärt att beskrivas som ett brottsoffer (Åkerström & Sahlin, 2001, pp. 21-27).

Eftersom vår undersökning inriktar sig på våldtäktsoffer kommer vi att benämna dessa brottsutsatta för våldtäktsoffer alternativt brottsoffer.

4.2. Våldtäkt

I vår definition av våldtäkt utgår vi från en beskrivning hos polisens hemsida. Våldtäkt är att bli tvingad eller hotad till att utföra en sexuell handling mot sin vilja. Andra handlingar än samlag kan betraktas som våldtäkt om de bedöms vara allvarligt kränkande för personen. Vidare är det även förbjudet att utföra sexuella handlingar mot personer som inte är vid sitt fulla medvetande, exempelvis en person som sover, är drogad eller psykiskt sjuk (Polisen, 2016).

År 2013 ändrades paragrafen som behandlar våldtäkt så att det räknas som våldtäkt även om offret agerat passivt (Brå, 2016). Här under följer ett utdrag ur brottsbalken kapitel sex paragraf ett som nu är den nuvarande lagstiftningen.

1 § Den som genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar en person till samlag eller till att företa eller tåla en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt till fängelse i lägst två och högst sex år. Detsamma gäller den som med en person genomför ett samlag eller en sexuell handling som enligt första stycket är jämförlig med samlag genom att otillbörligt utnyttja att personen på grund av medvetlöshet, sömn, allvarlig rädsla, berusning eller annan drogpåverkan, sjukdom, kroppsskada eller psykisk störning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i en särskilt utsatt situation.

Lag (2013:365) Sveriges rikes lag

5. Metod

I detta avsnitt kommer vi att gå igenom den kvalitativa metod vi använt oss av samt kritik för denna metod. Detta för att öka transparensen och därmed trovärdigheten för vår undersökning. Därefter kommer vi beskriva vårt urval och hur vi gått tillväga med studien. Till sist kommer vi att beskriva vår analysmetod och varför vi valt just denna. Även till denna del har vi metodkritik.

5.1. Kvalitativ metod

Vi har använt oss av en kvalitativ forskningsstrategi för att göra denna undersökning eftersom fokus ligger på observation av texter. Kvalitativ metod innebär studier av ord och tolkning vilket innebär att detta är en induktiv metod. Metoden bygger på ett konstruktionistiskt synsätt och har därför fokus i samhällets skapande och uppbyggnad (Bryman, 2011, p. 40). Det material som samlas in består av, i motsats till den kvantitativa metodens mätdata, ord och åsikter. I denna metod läggs stor vikt vid detaljer och kontext för att få ut det substantiella resultatet i forskningen (Bryman, 2011, p. 363). Då vi utgår från en genusteori inom det feministiska perspektivet passar denna metod oss eftersom den stämmer bra överens med perspektivets värderingar och är även mer lättanpassad än en strikt kontrollerade strategi som den kvantitativa (Bryman, 2011, p. 45)

5.2 Metodkritik

En problematik som kan uppkomma i och med kvalitativ metod är att datainsamling väldigt lätt blir ostrukturerade. Däremot medför detta en flexibilitet som absolut är användbar i kvalitativa undersökningar. Flexibiliteten tillåter mer djup i undersökningen och kan därför medföra en större förståelse (Bryman, 2011, p. 366). Ofta beskriv den kvalitativa metoden genom frånvaro av siffror. Detta kan bli problematiskt om forskare missar att även denna del kan vara relevant för en kvalitativ studie. Statistik kan också ge en nödvändig grund för den företeelse som undersöks (Bryman, 2011, p. 341).

Andra problem som uppstår genom en kvalitativ metod kan vara att det finns en stor risk för forskaren att bli partisk gentemot fenomenet som studeras och att detta kan komma att styra resultatet. Detta bygger på den bakgrund och de värderingar denne ha gentemot fenomenet sedan tidigare. Därför är det viktigt att hålla sig så opartisk till fenomenet som möjligt (Bryman, 2011, p. 45). Eftersom att denna teori fokuserar på tolkningar av olika fenomen kan företeelser såsom antaganden ställa till problem. På grund av detta är begreppsförklaringar en

viktig del i kvalitativ forskning då det förtydligar forskarens synvinkel samt lägger grund för hur läsaren själv bör tolka studien vilket minskar missförstånd i resultatet (Bryman, 2011, p. 348).

Inom den kvantitativa forskningen används begreppen reliabilitet och validitet för att bestämma kvalitén på forskningen. När kvalitativ metod används kommer dessa behöva bytas ut för att vara tillämpliga. Begreppen *tillförlitlighet* och *äkthet* kan istället användas för att bedöma kvalitativ forskning. Med tillförlitlighet menas bland annat överförbarhet och trovärdighet. Trovärdigheten innebär att forskaren ska sträva efter en trovärdig beskrivning av verkligheten. Inom kvalitativa studier fokuserar forskaren ofta på ett djup och mening i studien, vilket kräver fylliga beskrivningar som används för att bedöma hur överförbara resultaten är (Bryman, 2011, pp. 351-352).

Pålitligheten i studien måste också ses över, detta görs genom en redogörelse för hur forskningen gått till, se vårt föregående avsnitt "tillvägagångssätt". Även objektiviteten i studien är viktig, det går inte att vara helt objektiv dock är det viktigt att forskaren inte medvetet låtit studien påverkas av personliga värderingar. Äkthet innebär istället att undersökningen ger en rättvis bild och det finns ett antal kriterier under detta begrepp. Detta innebär bland annat om forskningen tar upp olika åsikter eller syn på problemet (Bryman, 2011, pp. 352-357).

På grund av vårt målstyrda urval samt att urvalet också är begränsat, då det finns många tidningsartiklar och många fler tidningar än de vi har använt oss av som tar upp olika våldtäktsfall, kan resultatet inte heller generaliseras för alla artiklar.

5.3. Urval

Vi har gjort vårt urval utifrån svensk tryckt press där vi tagit fram två tidningar, en morgontidning och en kvällstidning. Att utgå från endast en sorts media gör att vår sökning blir mer avskärmad och specifik. De två tidningar vi valde är Dagens nyheter och Aftonbladet eftersom dessa är två nationella tidningar som når ut till hela befolkningen och har därför större chans att påverka den allmänna opinionen. Sökordet "våldtäkt eller våldtäktsoffer" användes i databasen Mediearkivet (Retriver) samt att vi valde att ordet "barn" inte skulle finnas med bland resultaten. Under efterforskningen genererade detta 7287 träffar. Därefter avgränsade vi oss till att enbart titta på artiklar från 2016, dessa uppgick i 279 artiklar.

Därefter användes ett målstyrt urval för att få fram de artiklar som var relevanta för vår undersökning (Bryman 2011, 350). De artiklar som behandlade hot om våldtäkt samt de som berörde sexuella trakasserier plockades bort. Efter ett första urval blev det 128 artiklar kvar. Målstyrt urval är det vanligaste urvalet inom kvalitativ forskning och detta görs genom olika nivåer, där nivå ett i detta fall är att hitta relevanta artiklar för att sedan göra ännu ett urval för att få fram vilka artiklar som ska användas för att uppnå undersökningens syfte (Bryman, 2011, p. 350). Eftersom urvalet görs i förhållande till forskningsfrågan är detta ett icke-sannolikhetsurval eller ett strategiskt urval, vilket gör att resultatet inte kan generaliseras till att gälla alla artiklar (Bryman, 2011, p. 392).

Vi gick igenom artiklarna ytterligare en gång och då valde vi att dela upp vårt resultat i två olika grupper, en grupp för kvinnliga våldtäktsoffer och en för manliga. Ytterligare en kategori för allmänna diskussioner eller debattartiklar skapades. Kategorin kvinnliga våldtäktsoffer fick vi begränsa eftersom det fanns ett stort utbud på dessa artiklar, vi sorterade bland annat utefter längd eftersom vissa endast var kortare notiser och därmed inte användbara för vår undersökning. Kategorin manliga våldtäktsoffer blev liten, endast två, och därför valde vi att ta med alla artiklar som handlade om manliga våldtäktsoffer trots detta behövdes denna kategori kompletteras varav vi hittade fler artiklar genom att använda orden "man våldtog man" med hjälp av sökmotorn Google. Detta resulterade i åtta artiklar till, dessa artiklar är från åren 2012-2017. Dessa fyra artiklar är också tagna från Dagens Nyheter och Aftonbladet. Totalt antal artiklar i undersökningen efter alla urval är 27 stycken. Vårt resultat och analys presenterar endast ett urval av dessa. Vi har inte tagit hänsyn till hur många artiklar från varje tidning som kommit med i det slutliga urvalet. Detta gör att antalet artiklar ur vardera tidning skiljer sig markant. Vi anser att det inte är relevant då vi inte har fokus på att jämföra tidningarna med varandra.

Utifrån dessa 27 artiklar tycker vi oss se en tydlig bild av svaret på vår frågeställning, och därmed anser vi att materialet är mättat.

5.4. Analysmetod

För att analysera materialet vi samlat in har vi valt att använda oss av kritisk diskursanalys. Vi har valt denna metod eftersom vi vill undersöka hur språket i artiklarna ser ut när media beskriver våldtäktsoffer och hur det sedan kopplas till makt och sociala skillnader i samhället. Denna form av diskursanalys utgår från Foucaults teorier om makt och maktresurser (Bryman, 2011, pp. 483-484).

Norman Fairclough benämner diskurser som en praktik för hur personer kommunicerar. Diskurser påverkas därmed av sammanhanget medan sammanhanget påverkar diskursen. Begreppet diskurs kan utvidgas ytterligare och omfatta alla sociala fenomen eller så kan det begränsas till vissa delar av ett socialt system (Bergström & Boréus, 2012, pp. 356-357)

Boken *Textens mening och makt* (2012) beskriver Foucaults inriktning av diskurs som "...ett regelsystem som legitimerar vissa kunskaper men inte andra och som pekar ut vilka som har rätt att uttala sig med auktoritet" (Bergström & Boréus, 2012, p. 358). I denna undersökning använder vi alltså diskursanalysen för att se om artiklarna skrivs utifrån den manliga blicken eller den manliga positionen. Vad som menas med detta är att en text är skriven eller blir betraktad ur en manlig synvinkel. Detta medför att resultatet blir gynnande eller riktat mot män då kvinnor beskrivs som objekt medan män beskrivs på ett mindre ingående sätt. "Diskurser säger således något om vad som kan sägas, vem som får säga det och varifrån, dvs. från vilka olika positioner något sägs och hur det sägs" (Bergström & Boréus, 2012, p. 362)

Däremot bör kritisk diskursanalys ses som en annan inriktning av diskursanalys än vad Foucault menar. Fairclough är känd inom den kritiska diskursanalysen och menar att vår sociala struktur skapar diskurser som i sin tur skapar sociala identiteter och relationer mellan människor. Kritisk diskursanalys används också för att se hur det ser ut mellan sociala strukturer och diskurser, närmare bestämt hur texter relaterar till varandra (Bergström & Boréus, 2012, pp. 374-376). Att analysera maktstrukturer är ett försök att förstå eller synliggöra eventuella skillnader i gestaltning av våldtäktsoffer som kan bero på normer eller ideologier i samhället (Ekström, 2008, p. 123).

Diskursbegreppet är idag omdiskuterat och det finns ett flertal definitioner av begreppet. Det gemensamma draget i beskrivningarna är att diskursen beskriver hur människor gör saker, handlingar och vanor, som är kopplade till hur vi talar eller hur vi kommunicerar på annat sätt än genom tal (Bergström & Boréus, 2012, p. 23).

Det finns olika generationer av diskursbegreppet. Från att texten endast är en analys och inte har någon koppling till sammanhanget som den befinner sig i till hur personer talar och skriver, vilket studeras utifrån situationen (Bergström & Boréus, 2012, pp. 356-357). En diskurs är alltså som en ram för vad som kan vara rätt eller fel i en situation men det kan

också visa hur någonting fungerar. Dessa diskurser innehåller makt eftersom de skapar vår föreställning om hur vi ska uppfatta något (Franzén, 2005, p. 96).

Vidare finns det också kritik mot diskursanalysen gällande bland annat intersubjektivitet, detta är vi medvetna om och därför finns avsnittet om hur vi gått tillväga för att göra undersökningen samt förklaringar i analysen hur vi tolkat artiklarna. För att öka intersubjektiviteten har vi citerat mycket ur artiklarna, detta för att ge en tydligare förklaring av vårt resonemang och vår tolkning (Bryman, 2011, p. 406).

5.5. Etiskt förhållningssätt

Eftersom denna undersökning inte innehåller några intervjumoment samt att det empiriska materialet bygger på offentliga tidningsartiklar har studien inte behövt etiskt granskats.

6. Resultat

För att göra resultatet överskådligt har vi kategoriserat tidningsartiklarna utefter ideala offer, icke-ideala offer, manliga offer och diskussions- och debattartiklar. Detta för att citera och ge exempel från artiklarna för att sedan använda dessa till analysen. De artiklar vi beskriver i detta kapitel är endast ett urval av det slutgiltiga empiriska materialet. Vi plockade ut dessa artiklar då vi ville använda de som skiljer sig mest från varandra för att kunna representera alla typer av fall vi kunnat hitta. Detta för att många fall liknar varandra väldigt mycket. När vi har så många typer av fall som möjligt kommer detta att ge oss en bättre analys av verkligheten.

6.1. ”Ideala offer”

Av dessa 28 artiklar ansåg vi att det fanns tre ”ideala offer”. Vad som kännetecknar dessa är att de får medlidande och att omgivningen får yttra sig kring händelsen. ”Ideala offer” är bland annat någon som ägnat sig åt något vardagligt vid tillfället då de blir offer. En av dessa är skådespelaren Maria Schneider som blir våldtagen under filminspelningen då hennes två manliga kollegor planerat detta utan hennes vetande med motiveringen att det skulle se verkligt ut.

”Jag berättade inte för Maria vad vi planerade, säger Bertolucci i intervjun. Känner ingen ånger Bertolucci, Brando och Schneider har pratat om våldtäktsscenen förut och vilka konsekvenser "Sista tangon i Paris" fick. Även om scenen simulerades kände sig Schneider tvungen att utföra den, har hon

berättat i en intervju med Daily Mail 2007. Bertolucci, 76, har flera gånger uttryckt skuld för vad hon utsattes för, men däremot ingen ånger. - Jag ville att Maria skulle känna ilska och förnedringen, säger regissören i intervjun från 2013. Maria Schneider dog 2011. Flera år efter inspelningen hävdade hon att filmen förstörde hennes liv och att tårarna under våldtäktsscenen var äkta. - Jag kände mig våldtagen, både av Marlon och Bertolucci”.

Filmvåldtäkt orsakar ilska. ”Oförlåtligt”, Aftonbladet

Det som också kännetecknar det ”ideala offret” är omgivningens reaktioner vilket också beskrivs i samma artikel.

”Kontroversen har fått nytt liv tack vare upptäckten av den inspelade intervjun. Nu reagerar flera kända skådespelare och regissörer med avsky mot scenen i "Sista tangon i Paris". "Planerade attacken" - Till alla som älskar filmen - du ser en 19-åring bli våldtagen av en 48-årig man. Regissören planerade attacken mot henne. Jag mår illa, twittrar Jessica Chastain. - Oförlåtligt. Som regissör kan jag knappt ta till mig det här. Som kvinna blir jag förfärad, äcklad och förbannad, twittrar "Selma" regissören Ava DuVernay. - Jag kan aldrig se på den här filmen, Bertolucci eller Brando på samma sätt igen. Det här är bortom vidrigt, twittrar "Captain America", Chris Evans”.

Filmvåldtäkt orsakar ilska. ”Oförlåtligt”, Aftonbladet

Ännu ett exempel finns på en gruppvåldtäkt som skedde i Dubai där en brittisk kvinna våldtogs på sin semester men nu riskerar fängelse eftersom hon haft samlag utan att vara gift. Denna artikel fokuserar på att vad lagen innebär för kvinnor och att kvinnan i artikeln saknar sin familj.

”För en månad sedan anmälde Zara-Jayne Moisey, 25, från Widnes i England att hon blivit brutalt våldtagen av två brittiska män på ett hotell i Dubai i Förenade arabemiraten. Men i stället för att bli behandlad som ett offer blev hon inlåst misstänkt, och senare åtalad, för utomäktenskapligt sex eftersom hon inte är gift, skriver *Mirror*”.

Våldtogs i Dubai – nu anmäls hon, Aftonbladet

Även denna artikel innehåller ett uttalande, denna gången från en organisation som säger;

”Zara-Jayne Moiseys fall har också mött protester. - Det är fortfarande inte säkert för offer att rapportera den här typen av brott till polisen utan risk för att drabbas av dubbel bestraffning, säger Radha Stirling, grundare och chef för organisationen Fängslade i Dubai, till *Mirror*. Hon tycker att behandlingen av våldtäktsoffer i Förenade arabemiraten är "oerhört stötande".

En tredje artikel i samma spår är en artikel som berättar om en 16-årig flicka som våldtogs av 33 män. Artikeln inleds med att det är pågår en stor protest i hela Brasilien till följd av detta och att det planeras flera demonstrationer över landet.

”Över hela Brasilien protesterar man nu mot det sexuella våldet - samtidigt som flickan skuldbeläggs på sociala medier. - Det är stigmatiseringen som gör mest ont, säger hon enligt AP. Brasilien skakas av en synnerligen brutal gruppvåldtäkt som ska ha inträffat förra lördagen”.

33 män våldtog 16-åring, Aftonbladet

Artikeln fokuserar på kvinnans stigmatisering men främst omgivningens reaktioner. Artikeln skriver att kvinnan skulle träffa sin pojkvän men vaknade istället upp naken bland beväpnade män.

”Händelsen har väckt stor vrede i ett land som visar en mörk statistik när det handlar om våld mot kvinnor. Enligt myndigheten för allmän säkerhet våldtogs en kvinna var elfte minut under 2014. Flickan skuldbeläggs På sociala medier sprids nu antivåldtäktskampanjen #estupronuncamais (aldrig mer våldtäkt) och i olika delar av landet planeras demonstrationer. Men med kampanjen följer också nedsättande kommentarer riktade mot offret”.

33 män våldtog 16-åring, Aftonbladet

Alla tre artiklar har också gemensamt att offren var relativt unga, nämligen 19, 25 samt 16 år vid tiden för händelserna.

6.2. ”Icke-ideala offer”

Under kategorin ”icke-idealiska offer” finns de som utsatt sig för någon typ av ”risk”. Kvinnor som befann sig ute sent, som var berusade eller både och. Nedan är några av dessa artiklar representerade.

Vi valde att behålla en artikel som var kort men som vi ändå ansåg vara användbar. Artikeln är sju meningar lång och berättar om en kvinna som blev våldtagen av sin hyresvärd när hon somnat efter att de druckit vin tillsammans på kvällen.

“Kvinnan drack vin med mannen som hon var inneboende hos i Södertälje. Hon gick sedan och lade sig, men vaknade av övergreppet”.

Dömd för våldtäkt mot sovande kvinna, Dagens nyheter

En annan artikel beskriver en kvinna som väntade på bussen i Norrtälje på kvällen då hon blir indragen i ett buskage och våldtas av flera män. Vidare får vi veta att det är förundersökningssekretess och att polisen inte gripit någon.

“Har fått signalement. Under kvällen och natten genomförde polisen en teknisk undersökning. En kriminalsökhund letade spår i området. Kvinnan fördes till sjukhus för undersökning. Polisen har inlett en förundersökning om misstänkt våldtäkt. Kvinnan kunde först inte lämna något signalement på angrifarna. - Hon var inte helt nykter vid tillfället, och dessutom var hon chockad. Därför var det inte så lätt att få fram uppgifter, säger Susanne Abrahamsson, stationsbefäl vid Norrtäljepolisen”.

Drogs in i buskaget – våldtogs, Aftonbladet

En tredje artikel handlar om Gabriella (som egentligen heter någonting annat), som träffade två män på en restaurang och tillsammans bestämde de sig för att åka på efterfest. Hon blir drogad och kan inte röra kroppen. Männerna stannade vid en rastplats och våldtog henne, sedan lämnas hon vid väggkanten. En av männen döms men i hovrätten sänktes straffet. Artikeln skriver att domen blivit kritiserad av en rättsexpert som säger att det är en “jättedålig dom” och offret själv ifrågasätter den.

“Visste mitt tillstånd' Gabriella är främst upprörd över att hovrätten inte tog i beaktande det som hände innan männen förgrep sig på henne enskilt. Redan innan var våldtäkten i gång enligt Gabriella. - Då tog de båda på mig. Och även när bilen hade stannat fortsatte de båda två att förgripa sig på mig, både oralt och med händerna. Min kropp har blivit penetrerad av båda samtidigt. Att de var en och en när de penetrerade mig med sina könsorgan spelar inte särskilt stor roll för mig som offer, övergreppet och kränkningen började redan innan. - De här männen visste mycket väl om mitt tillstånd, hur oförmögen jag var att försvara mig. De tog ett medvetet beslut att utnyttja situationen och att i tur och ordning och tillsammans våldföra sig på mig, säger Gabriella”.

Gabriella våldtogs av två - straffet sänktes, Aftonbladet

En fjärde artikel som handlar om en våldtäkt på en ung kvinna som blev våldtagen i hytten på en finlandsfärja. Artikeln beskriver om hur de tog strypgrepp och slog henne. Efter våldtäkterna var över misstänks en man ha våldtagit henne ännu en gång. Kvinnan som var i 30-årsåldern var kraftigt berusad enligt vittnen. Offret själv uttalar sig inte utan det är kvinnans advokat som ger uppgifterna till Aftonbladet. Gärningsmännen nekar till våldtäkt, han hävdar att de har haft sex men att detta var frivilligt.

“Den unga kvinnan var enligt vittnen kraftigt berusad när hon lockades ner i en hytt av tre för henne okända män. Där turades de, enligt åtalet, om att våldta henne. Blåmärken på halsen. Männena, som alla är hemmahörande i Stockholmsområdet, misstänks även ha slagit henne och hållit henne nere genom att ta strupgrepp om hennes hals. När övergreppet var över misstänks en av männen ha våldtagit den chockade och berusade kvinnan ytterligare en gång“.

Turades om att våldta ung kvinna, Aftonbladet

Aftonbladet har ytterligare en artikel som beskriver en våldtäkt i en hytt på en färja.

”Det var en fylleotrohet, absolut inget tvång. Det var en grabbgrej med alkohol inblandat, sa en av dem i förhören. De tre medgav att de haft sex med kvinnan, men sa att det var frivilligt. Tingsrätten ansåg att målsägandens berättelse bland annat stöddes av ett rättsintyg. Det utfärdades kort efter händelsen när kvinnan undersökts av läkare och hennes skador dokumenterades. Tingsrätten konstaterade också att kvinnan befunnit sig i en särskilt utsatt situation. De tre männen överklagade domen. I går kom hovrättens utslag. Två av männen frias helt från anklagelserna.”

Två män frias för våldtäkt på färjan, Aftonbladet

6.3. Manliga offer

I detta avsnitt behandlar vi de artiklar som berör manliga offer. Vi har valt att tilldela de manliga offren en egen kategori då denna form av artiklar mer sällan förekommer. Med detta sagt kan också teorin kring ”ideala” och ”icke-ideala offer” appliceras inom denna kategori. Generellt beskrivs våldtäkter riktat mot män på ett mycket mer hårt och brutalt sätt. Totalt fann vi sex artiklar som hör till denna kategori. En artikel beskriver en man som blir våldtagen, knivhuggen och rånad i hemmet;

“Enligt källor med insyn i fallet har mannen under natten och den tidiga morgonen blivit våldtagen och knivskuren av flera personer i bostaden. Brottet kan ha filmats, uppger Aftonbladets uppgiftslämnare. Polisen jagar nu fyra misstänkta gärningspersoner, som ska ha tagit sig in i lägenheten via balkongen. Minst en av dem uppges känna brottsoffret”.

Man misstänks ha våldtagits och knivhuggits i sin lägenhet, Aftonbladet

Även nästa artikel fokuserar på våldet som pågår i samband med övergreppet. Här är också gärningsmännen poliser.

“När händelsen blev känd greps poliserna och efter att de hörts under helgen misstänkts en av dem nu för våldtäkt, medan de tre övriga misstänkts för att frivilligt ha deltagit i den grova misshandeln. – Det var blod överallt, det har stänkt upp på hela betongväggen där övergreppet skedde. Det här handlar om en helt vanlig, sportintresserad kille från en välintegrerad familj som aldrig ställt till med något bråk, sa familjens advokat Éric Dupont Moretti till tv-kanalen BFMTV på måndagsmorgonen”.

Våldtogs med batong – av polis, Dagens Nyheter

I båda dessa artiklar nämns också att händelserna ska ha filmats.

Övergreppet i Frankrike där gärningsmännen var poliser har även Aftonbladet skrivit om. Deras artikel beskriver ännu mer detaljer då brottsoffret själv berättar om händelsen.

“En övervakningsfilm visar hur de slår den unge mannen, som dock lyckades vända på huvudet och titta bakåt.

– Då kände jag hur en polis stack in batongen så hårt han kunde i min stjärt. Det gjorde fruktansvärt ont.

En kvartersinvånare lyckades filma våldet från en annan vinkel och där syns hur byxorna dragits ned på Theos lår.

– Jag kunde inte längre sitta. Jag hade ingen känsl kvar i stjärten.

När Théo bönade polisen om att sluta slå, sprutade de tårgas i ansiktet och slog honom i huvudet. Därefter satte de på handklovar”.

Polis våldtog 22åring under id-kontroll, Aftonbladet

Detaljerna i artikeln tar dock inte slut där.

“Efter händelsen har Theo undersökts av läkare som konstaterade de allvarliga skadorna. Han hade även förlorat mycket blod.

– Läkaren sa att ett sår på 5–6 centimeter slagits upp inne i stjärten och att jag genast måste opereras”.

Polis våldtog 22åring under id-kontroll, Aftonbladet

Samma artikel skriver även om att inrikesministern startat en utredning, samt att en marsch arrangeras för mannen. Polisen som orsakat detta säger även att han ångrar sig.

En fjärde artikel som handlar om en våldtäkt som skedde på en restaurangtoalett i Uddevalla. Artikeln uppger vilket år mannen är född samt vilken restaurang de hände på samt att de hände klockan 03 på natten. I övrigt börjar artikeln med att polisen inte vill ge några detaljer

om omständigheterna och att de har signalement på gärningsmannen men som de inte gått ut med offentligt ännu. Som fotnot i artikeln står;

”Fotnot: Artikeln har tillfogats en rättelse. Personen som utsattes för och anmälde våldtäkten är en man, inte en kvinna, så som felaktigt uppgavs i tidigare version”.

Man våldtagen på restaurang, Dagens nyheter

Det finns även två artiklar om pojkar som blivit våldtagna, den ena 15 år och den andra 16 år. Den 16-åriga pojken blev våldtagen av en 40-årig man i en bil. Artikeln beskriver hur privatpersoner larmade efter att ha sett att bilen stod konstigt parkerad. Den andra artikeln om den 15-åriga pojken beskriver hur han var på väg till centralstationen när han av en främling fick frågan om en cigarettändare. Sedan blev han nedslagen och släpad till en park och där våldtagen av tre män, alla under 20 år.

6.4. Diskussions- eller debattartiklar

Fyra av de utvalda artiklarna är debatt- eller diskussionsartiklar som hänvisar till olika händelser för att skapa en debatt eller informera allmänheten. En av dessa artiklar tar upp problematiken kring sexism och makt, specifikt mäns makt över kvinnor.

“Vad Donald Trump uttrycker är det som brukar kallas för "våldtäktskultur". Det är en uppsättning idéer om att kvinnor är objekt, fantasier som ska serveras till män att masturbera till, tuttar och rumpor för män att förenas runt. Den man som lyckas bland andra män om det så är inom sport, politik eller pengar har gjort sig förtjänt av sex med vackra kvinnor. Vad kvinnorna själva tycker om saken spelar mindre roll. Män uttrycker sin dominans över världen genom sin sexuella dominans över kvinnor”.

Det handlar inte om sex - utan makt. Aftonbladet

En av de som skiljer sig från de andra artiklarna är en informationsartikel vad en kvinna ska tänka på om hon blir våldtagen. Att den endast riktar sig till kvinnor blir tydligt genom rubriken *En hand i din trosa - det är aldrig ditt fel.*

“Du som utsätts för brott, kom ihåg en viktig sak: Det är aldrig ditt fel, det är endast en som har ansvaret och det är förövaren. Förövaren bär ansvaret ensam och ska också ta konsekvenserna. Det är dock inte ovanligt att den som blir utsatt för brott tar på sig skulden och skammen. Du är inte ensam om dessa tankar och känslor. Men nu är det dags att ta bort dem. Här kommer i stället väldigt viktig information om vad du ska göra och vad du har för rättigheter som utsatt brottsoffer”.

En hand i din trosa - det är aldrig ditt fel, Aftonbladet

Den tredje artikeln debatterar kring behovet av utbildad personal som kan hjälpa människor som blivit våldtagna eftersom de är en kunskap debattören anser att det saknas inom vården. Artikeln benämner de drabbade som "de våldtagna" eller "våldtäktsutsatt" och i och med detta behöver inte artikeln enbart rikta sig till kvinnor.

"Att det inte är en självklarhet att bemötas med omtanke och respekt som våldtäktsutsatt är skrämmande. Inte minst då vi vet att hur man upplever att man blir bemött kan påverka den utsattas bearbetningsprocess. Inom alla instanser i samhället finns ett behov av kunskap kring utsattas reaktioner på övergrepp, men vår rapport visar också att det även finns brister i det humana bemötandet".

Våldtagna ska inte behöva lita på tur, Aftonbladet

Den sista artikeln handlar om media och deras rapportering kring övergreppen som hände i Köln på nyårsnatten. Förövarna var av ett annat etniskt ursprung vilket gjorde att media dröjde med sin rapportering eftersom det fanns en risk att det skulle påverka denna redan utsatta grupp människor negativt. Författaren menar dock att det är ett svek mot de utsatta kvinnorna att inte rapportera detta.

"Varifrån en gärningsman kommer får aldrig bli vare sig en förmildrande eller försvårande omständighet. För att diskussionen om hur vi bäst skyddar oss mot den här typen av brottslighet ska kunna föras fritt, och korrekta fakta komma fram, måste de traditionella medierna ta sitt ansvar. Ordet konsekvensneutralitet har några år på nacken, men det blir aldrig inaktuellt. "Om någon befinner sig i underläge är det de utsatta kvinnorna. Att tiga eller mumla är ett stort svek mot brottsoffren".

Att tiga är inte guld, Dagens Nyheter)

Ytterligare en debattartikel skriver om våldtäkten på en ung och berusad kvinna som blev våldtagen i hytten på en färja av flera män. Författaren använder sig av utdrag ur domen för att beskriva sin ståndpunkt.

"En våldtäkt är bara en våldtäkt om man slåss mot gärningsmännen, en våldtäkt är bara en våldtäkt om man försöker fly. Så lyder meddelandet från Stockholms tingsrätt".

En våldtäkt är aldrig frivillig, Aftonbladet

I artikeln finns även en liknelse då författaren vill poängtera hur fel denne anser att vissa våldtäktsdomar är.

“Du är 19 år gammal och är på en studentkryssning. Plötsligt tränger sig fyra unga män som du inte känner in i din hytt och tar dina pengar. Du är så rädd och berusad att du inte ropar på hjälp och du lämnar inte hytten heller. När det hela blir en rättssak så slår tingsrätten fast att du blev bestulen helt frivilligt. De som tog dina pengar frias. Nej, så skulle det nog inte gå till. Men om det gäller en mycket värre kränkning - som en våldtäkt - så går det an.“

En våldtäkt är aldrig frivillig, Aftonbladet

7. *Analys*

Vi har valt att använda oss av analysmetoden kritisk diskursanalys. Genom denna undersökning har vi kommit fram till att det finns tre olika kategorier av våldtäktsoffer. Vi valde att benämna dem likt Nils Christies teori om ”ideala” och ”icke-idealiska” offer. Ytterligare en kategori skapades för att urskilja de artiklar som diskuterar offer mer generellt. Vi valde själva att benämna dessa debatt- och diskussionsartiklar.

7.1. ”Ideala offer”

Denna kategori av offer är inte den vanligast förekommande men den anses ändå vara den typ som är mest accepterad i media. Precis som Christie (2001) beskriver i sitt arbete är det dessa offer som känner mest rädsla inför att bli utsatta. Detta är inget vi kan se i artiklarna men då vi endast fick ut tre artiklar som behandlar det ”ideala offret” kan vi i vår undersökning bekräfta att det inte hör till den vanligaste typen av offer. Dock är dessa offer de som i störst mån har chans att få stöd från omgivningen. Vi kan se detta i våra artiklar då även samhället kan ha uttryckt sig och stöttat offret i och med händelsen.

De tre artiklar som visade vad vi anser är ”ideala offer”, är tre artiklar som beskriver utländska våldtäkter. Cobos (2014) upptäckte i sin undersökning att artiklar som bevakar utländska våldtäkter beskrivs som väldigt hemska medan de från forskarens egna land beskrivs med en större osäkerhet. I de tre artiklar som behandlar ”ideala offer” framgår det inte om våldtäktsoffret druckit alkohol, varit ute sent på kvällen eller utsatt sig för någon annan typ av risk. Artikeln beskriver också hur polisen berättar om att mörkertalet är stort och att myndigheten för allmän säkerhet berättar att landet har stora problem med våldtäkter och våld mot kvinnor. Det går utifrån detta att diskutera om det är ett sätt att få ett land som Sverige att verka jämställt i förhållande till andra länder.

I artikeln om en 16-åring som blev våldtagen av ett flertal män skriver författaren att kvinnan blivit ifrågasatt och skambelagd på nätet, detta skedde till exempel genom att människor ifrågasatt hennes klädsel eller varför hon befann sig där. Kanske går det att säga att kvinnan kan ses som ett ”idealiskt offer” i omvärldens ögon men inte inom det berörda landet. Med tanke på att de offer vi valt att benämna som ”icke-ideala” endast är svenska offer (se rubriken ”*Ideala offer*”) verkar denna teori ganska trolig.

En ytterligare anledning att de tre artiklar vi tagit fram kan ses som ”ideala offer” är på grund av åldrarna hos offren. Kopplat till Christies fem egenskaper hos ”ideala offer” är detta en av egenskaperna. Huruvida offren höll på med ett “respektabelt projekt” eller inte är en diskussionsfråga. En av kvinnorna arbetade, den andre skulle träffa sin pojkvän och den tredje var på semester. Gemensamt är ändå att de inte var på en ”oanständig” plats vid överfallet. Alla offren befann sig på en “säker” plats och hade inte själva utsatt sig för någon risk. Dock går det att diskutera om det är riskfyllt att vara på semester utomlands, beroende på om personen rest ensam eller inte. Vi har dock tolkat det som att semester inte bör vara riskfyllt i sig. Att träffa sin pojkvän är något så pass vanligt och alldagligt att vi anser vi att detta inte räknas till att försätta sig i en riskfylld situation. Vi tolkar en arbetsplats på samma sätt. Var och vilken tid offren befann sig på platsen där de blev våldtagna framgår ej i rapporteringen, förutom kvinnan som blev våldtagen när hon arbetade som skådespelerska. Eftersom dessa uppgifter inte framgår har vi tolkat detta som att kvinnorna inte har blivit ifrågasatta om sin aktivitet vid tidpunkten för våldtäkten. Vidare är gärningsmännen i vart och ett av fallen stora och onda, fortsatt baserat på Christies teori om offrens egenskaper. I dessa tre fall var det flera gärningsmän som gett sig på en ensam kvinna och därför kan detta anses vara uppfyllt, kvinnorna var chanslösa i alla tre fallen. Sista egenskapen är att gärningsmannen ska vara okänd. I två av artiklarna antas gärningsmännen vara just det, däremot i artikeln om skådespelerskan är gärningsmännen bekanta för offret.

Trots att dessa tre artiklar inte uppfyller precis alla Christies egenskaper anser vi de ändå höra till denna kategori. Vi tycker oss alltså se en skillnad på dessa tre artiklar i jämförelse med de andra likt det Lindgren och Lundström skriver: Offren blir inte ifrågasatta av media, offren får stöd samt att offren får privat distans till rapporteringen genom att man utelämnar detaljer kring händelsen. Som tidigare skrivet finns inga detaljer om alkohol, tidpunkt på dygnet eller var kvinnorna befann sig vid händelsen. Vi ser även att offren var svagare i förhållande till

gärningsmännen vilket är ett kriterium hos ett ”idealt offer”. Artiklarna innehåller inte heller några sexuella detaljer.

7.2. ”Icke-ideala offer”

Det ”icke-ideala offer” ser vi är den typ av offer som framkommer mest i artiklarna vi fått fram. Dessa inkluderar alltså de offer som till exempel befunnit sig på fel plats eller betett sig på fel sätt. I ett flertal artiklar nämns att offret var påverkat genom alkohol. O’Hara (2012) menar att en av de vanligaste företeelser är att ett offer bli skuldbelagd just på grund av att denne varit berusad. I den artikel där en kvinna blir våldtagen i hemmet är det tydligt att författaren vill framhäva att kvinnan hade druckit vin under kvällen, detta trots att det inte alls är relevant. Därtill hör att dådet skulle bli mindre allvarligt och kanske ge en antydning till att kvinnan skulle vara med på det som hände. Utifrån forskningen kring myter kan vi se att denna lever vidare och till och med är väldigt vanlig i svenskt tryckt media. Som tidigare skrivet är artikeln sju meningar lång och därmed innehåller den inte mycket information, men det som framgår är att kvinnan drack vin med en man och sedan gick och lade sig. Även det faktum att kvinnan var bekant och sammanboende med mannen gör att hon av den anledningen inte heller kan ses som ett ”idealt offer” enligt Christies teori.

Problemet som O’Hara (2012) ser med detta är att offret får en sjunkande legitimitet hos allmänheten och därmed ger en positivare bild av förövaren. Att som offer bli misstrodd kan leda till en gravt sämre hälsa och media spelar en stor roll i hur denna bild visas upp. Allt som oftast ser vi artiklar som framhäver förövaren och dennes del i händelsen. Att missgynna offrets vinkel kan ge stora skador för offret självt men också för den allmänna opinionen.

Artikeln om kvinnan som var berusad och väntade på bussen är ytterligare ett exempel på en artikel som framhäver att kvinnan utsatt sig för en risk. Som Lindgren och Lundström (2010) menar så får alltså våldtäkten ett sammanhang eftersom kvinnan var berusad och ute ensam på kvällen när hon blir våldtagen och får därför skylla sig själv. I artikeln beskrivs hur polisen säger att kvinnan var ”inte helt nykter vid tillfället” och att hon var chockad. Detta har gjort att de har haft svårt att få fram signalement på gärningsmannen vilket kan medföra tolkningar av att kvinnan får skylla sig själv eftersom det var hon själv som försatte sig i situationen. Cobos (2014) skriver om alkoholpåverkan i sin forskning och har kommit fram till att tidningar som rapporterar om våldtäktsfall i USA (författarens hemland) hänvisar till att offret skulle varit påverkad eller att det endast uppstått ett missförstånd.

I flera av våra artiklar framgår det att gärningsmannen nekar till brott och menar på att samlaget var frivillig. I vissa fall skriver artiklarna att straffet sänks till följd av detta. Det här kan handla om det manliga tolkningsföreträdet som Tollin och Törnqvist skriver om. Männens tolkning av en situation är annorlunda än kvinnors och ofta är det just den förstnämnda uppfattningen som tas i beaktande. Ett exempel på detta hittar vi i artikeln *Två män frias för våldtäkt på färja*; "Det var en fylleotrohet, absolut inget tvång. Det var en grabbgrej med alkohol inblandat". Alternativt att media är rädd för att false memory syndrome ska uppkomma, alltså att kvinnan faktiskt ljuger eller minns fel. Kanske reserverar media sig för felskrivningar genom att hänvisa till gärningsmännens historia.

En annan artikel beskriver dessutom hur kvinnan dumpades efter väggkanten efter våldtäkten. Våldtäkter överlag kan ses som ett sätt att behålla det rådande könsmaktssystemet och att lämna en våldtagen kvinna efter vägen kan vara en symbol för makt, att visa att en man har haft äganderätt över kvinnan men nu lämnar henne efter väggkanten. Detta visar också att han kan göra vad han vill med kvinnan. Tollin och Törnqvist (2014) menar dessutom att pornografi visar kvinnlig underordning som underhållande för mannens njutning, som i sin tur kan påverka mannens syn på våldtäkt. Detta kan vara en förklaring till att kvinnan dumpades efter väggkanten när männen var klara då de är färdiga med henne, som att hon endast var ett sexuellt objekt för dem.

Kvinnan som dumpades vid väggkanten träffade gärningsmännen på en bar och de bestämde sig för att åka på efterfest. Kvinnan är visserligen ett svagt offer, dock hon gjorde inget respektabelt vid tillfället då hon var ute och drack alkohol. Hon befann sig alltså på en riskfylld och utsatt plats genom att tillbringa kvällen på en bar. Gärningsmännen är okända men samtidigt pratar hon med dem ett tag och följer frivilligt med på en efterfest. Hon hamnar då under kategorin "icke-ideala" offer eftersom hon självant följer med två okända män i en bil till en fest efter att ha druckit alkohol. Christies (2001) fem egenskaper är alltså inte helt tillämpliga på detta offer. Sättet hur artikeln är skriven gör också att den hamnar under "icke-idealiska offer" eftersom det finns mycket sexuella detaljer om hur de gått tillväga för att våldta henne.

Det gemensamma för dessa artiklar är att de är skrivna på ett annorlunda vis mot de tre artiklarna i föregående kategori. Vi tror att de kan vara skrivna ur den manliga blicken med

kvinnor som sexobjekt, att de objektifieras genom att detaljerat beskriva hur det gick till eller hur kvinnorna betedde sig, såsom tidpunkt eller plats för händelsen. Här är det könsmaktsordningens isärhållande av könen som vi ser. Genom en tydlig redogörelse för hur dessa kvinnor uppträdde varnas andra kvinnor för att göra likadant. Thomsson och Elvin-Nowak skriver att en kvinna som avviker från normen, alltså befinner sig ute på natten och utsätter sig för fara, beskrivs som en fara för sig själv. Med andra ord går det kanske att säga att kvinnan själv har orsakat detta.

Att bli våldtagen som kvinna är också stigmatiserande. Trots detta kan allmänheten i vissa fall ta del av mycket detaljer kring samlaget eller handlingen, vilket även det kan bidra till en ytterligare stigmatisering.

7.3. Manliga offer

Ett manligt offer hör generellt till kategorin ”icke-ideala” offer. Detta för att de inte besitter den egenskap Christie (2001) beskriver som svaghet. Vi valde dock att ge dessa offer en egen kategori då dessa fall skiljer sig betydligt både från ”ideala” och ”icke-ideala” offer. Vi har observerat att artiklarna som beskriver manliga offer är oftast inkluderade mycket mer våldsamma beskrivningar av händelsen. I samtliga artiklar har vi kunnat läsa misshandel i någon form utöver just våldtäkten, dock inte särskilt detaljerat och definitivt inga detaljer om hur våldtäkten gick till.

En man som blir våldtagen är inget ”idealiskt” offer enligt Christie eftersom en man som blir överfallen av en annan man är oftast lika starka. De andra villkoren för ett ”idealt” offer kan anses vara uppfyllda eftersom mannen i en av artiklarna var hemma när personer bröt sig in i hans bostad, han hade alltså inte utsatt sig för någon risk genom att vara på ”fel” plats. Eftersom männen inte ses som ”ideala” offer borde artiklarna, om det var likt de kvinnliga ”icke-ideala” offren, vara detaljfyllda, vilket de inte är. Artiklar kring män liknar mer ”ideala” kvinnors artiklar då de är detaljfattiga men samtidigt saknar männen stödet hos allmänheten som vi kan se i de vissa av de kvinnliga artiklarna som beskrivs som ”ideala” offer.

En av artiklarna är däremot väldigt detaljerad där man får veta hur händelsen gått till samt omfattningen på skadorna. Samma artikel beskriver dock hur omgivningen reagerat på händelsen, kanske för att det var just poliser som begick övergreppet. Detta skulle då alltså enligt Lindgren och Lundström tyda på att det är ett ”icke-idealt” offer och hör alltså inte till

det "normala". Men däremot får det manliga offret stöd från allmänheten likt ett "idealt" offer. Kanske blir denna man någon form av "idealt" offer på grund av att det var just en polis som våldtog honom, vilket kan ha medfört att hans manlighet inte blev kränkt då polisen missgynnar sin myndighet. Alternativt så går det också att tolka situationen som att hans manlighet blev mer kränkt då förövaren var en man av en mycket högre maktposition än offret. Om inte annat är det fel att en polis utnyttjar sin maktposition genom att våldta och därför kan offret få stöd trots att det borde vara en händelse som skulle ha lett till stigmatisering. Även om övriga artiklar inte är lika detaljerade som den tidigare beskrivna så innehåller många någon form av extra våld utöver våldtäkten. Kanske känns det inte lika stigmatiserande om mannen blev våldtagen under knivhot och därmed inte hade något annat val. Dock räddar inte detta mannen från det faktum att han blev våldtagen, eftersom den starka heterosexuella normen styr. Därmed får mannen leva med dubbelt stigma, både som våldtagen och normbrytare.

Tollin och Törnqvist (2014) skriver att våldtäkt är ett sätt att behålla könsmaktssystemet och att underordna kvinnor mot män. Sker våldtäkt av samma anledning när både förövaren och offret är män? Vad Thomsson och Elvin Nowak menar med att hamna i "underordningens fälla" är om en man blir för feminin eller att en man ägnar sig åt "kvinnliga saker". Kanske blir det samma effekt om en man blir våldtagen av en annan man. Vi har använt en genusteori för att förklara våldtäkt och denna teori bygger i grunden på makt. Makt kan därför också vara en motivationsfaktor till att även män blir utsatta för våldtäkt.

Ett mer passande sätt att förklara varför det antagligen finns ett stort mörkertal gällande våldtagna män och varför dessa artiklar generellt innehåller väldigt lite detaljer är genom Goffmans (1971) teori kring det stigma som följer en sådan händelse. Det är klart att det även följer ett stigma hos våldtagna kvinnor men att utsättas för våldtäkt som man är än mer skambelagt. Detta kan höras till de stereotyper som finns kring manlighet, till exempel för att män alltid ska vara villiga till samlag samt stora och starka som Ralston (2012) beskriver det. Att bli våldtagen är ett stigma och att vara homosexuell eller misstagen för att vara homosexuell är ofta också ett stigma. Kanske är rädslan för att betraktas som avvikare starkare än viljan att anmäla.

Anledningen till att stigmat hos våldtagna män är större än hos kvinnor kan vara på grund av maskulinitetsnormen. Enligt vad Thomsson och Elvin-Nowak (2012) skriver är den maskulina

normen extremt heterosexuell. Kanske är det också därför Ralston (2012) tydliggör att många män uppger sig vara heterosexuella då de ska göra en anmälan. Detta för att försöka hänvisa eller upprätthålla sin maskulinitet och därmed sin makt och identitet som man. Eftersom män också till största del får sin bekräftelse av manlighet från andra män kan efterföljden av att bli utsatt av en man mycket troligt tära på maskuliniteten samt identiteten. Att en man våldtar en annan man kan vara ett sätt att förnedra denne som därmed kan likställas med en kvinnas egenskaper såsom svag och vek och därmed hamna i kategorin för underordnad maskulinitet. Då anses mannen inte vara lika ”manlig” som om denne tillhört kategorin för hegemonisk maskulinitet. En man som tillhör den underordnade maskuliniteten och inte har samma makt blir därför hierarkiskt underordnad den manliga normen, även kallat den hegemoniska maskuliniteten.

De artiklar där det framgår att det är män och inte pojkar som blivit våldtagna inleds nästan alltid med att polisen inte vill uppge detaljer om händelsen. Anledningen till att det finns fler artiklar om våldtagna pojkar och färre om män kanske kan förklaras med hjälp av Goffmans (1971) teori. Denna teori säger att unga män oftare identifierar sig som normala trots att de egentligen ingår i en stigmatiserad grupp. Detta kan vara en förklaring till att yngre pojkar oftare anmäler där en vuxen man skulle hamna i en jobbigare situation där han då känner av stigmat på ett annat sätt.

7.4. De allmänna diskussions- och debattartiklarna

Denna kategori såg vi hos artiklarna som inte rapporterade kring specifika våldtäkter och istället endast diskuterade problematiken allmänt.

Debattartiklarna problematiserade flera fall på ett relativt neutralt sätt. En av dessa, *Att tiga är inte guld*, beskriver problematiken kring att rapportera bristfälligt och vilka konsekvenser detta kan medföra. Byerly problematiserar också detta i sin studie och menar att felaktig eller bristfällig rapportering kan skapa eller fortsätta sprida stereotyper. Därför är det viktigt att en journalist är medveten om detta och att de får utbildning så att de kan skriva om exempelvis våldtäktsfall på ett sätt som inte främjar stereotyper eller påverkar offret på ett negativt sätt.

I de övriga artiklarna hänvisar författarna till våldtäktsfall för att problematisera och framföra sin egen ståndpunkt. En av artiklarna, *Våldtagna ska inte behöva lita på tur*, är könsneutral.

Artikeln innehåller ett citat men det framgår inte om det är sagt av en man eller kvinna vilket gör att den kan rikta sig till båda. Det kan finnas ett underliggande antagande om att den är riktad mot kvinnor eftersom det i allmänhetens ögon är de mest "ideala" och vanligast förekommande våldtäktsoffren.

Som det tidigare framgick i resultatet finns det en artikel som heter *En hand i din trosa - det är aldrig ditt fel*. Denna artikel riktar sig endast till kvinnor vilket stänger ute idén om att män också kan bli våldtagna och att de i så fall också behöver råd, stöd och omtanke. Att debattera eller diskutera kring dessa artiklar är också viktigt för dessa offers välmående likt det Ralston skriver om i sin studie om stigma hos manliga våldtäktsoffer. Författaren menar här att män kanske inte anmäler ett överfall lika ofta kvinnor på grund av det stigma som följer efter att ha blivit våldtagen av en annan man. Som forskaren Byerly skriver kan en bra rapportering leda till det bättre för offren därför är det viktigt att media börjar problematisera även manliga våldtäktsfall.

Thomsson och Elvin-Nowak skriver att makten kan internaliseras av individer i samhället. De ger exempel på att våra intressen kan styras av detta, att maktordningen ger oss könsstereotypiska intressen. Dock borde samma könsstereotypiska makt kunna göra att ett kvinnligt våldtäktsoffer som får läsa att det skrivs att hon drack alkohol med okända män göra att hon själv känner sig ansvarig för våldtäkten. Om en kvinnas klädval eller tiden på dygnet som hon var ute diskuteras i en artikel kan detta också påverka kvinnan till att känna skuld. Klädval är dock inget som diskuteras eller nämns i denna kategori av artiklar, däremot beskriver artiklarna om det var dag eller natt vilket definitivt kan ge en antydning till undertonen eller rentav påverka läsaren åsikt.

8. Slutsats och diskussion

Den slutsats vi har kommit fram till är att kvinnliga och manliga våldtäktsoffer gestaltas på olika sätt i media. Ett offer får endast vara ett offer om denne ses som en svag individ och inte handlar oansenligt. En man ses oftast som en starkare individ och den manliga offerrollen baseras till stor del på normer om manlighet. Enligt fördomar och myter kring kvinnliga offer kan det lätt uppstå negativa aspekter vilka förvärrar situationen för offren. Allt handlar om hur media vinklar texten och vi kan se hur stort ansvar dessa författare har och att de har makten att förändra samhällets allmänna opinion kring våldtäktsoffer.

Artiklar kring svenska kvinnliga offer kännetecknas av mer detaljer om hur våldtäkten gick till och det framgår oftast om kvinnan druckit alkohol eller var berusad på annat sätt samt om våldtäkten skedde på kvällen/natten. I många av fallen går det även att läsa att gärningsmännen bekräftar samlag men nekar våldtäkt då denne menar att samlaget var frivilligt. Här ser vi i stor utsträckning en bekräftelse på stereotypen om att kvinnorna skulle ljuga om händelsen varav förövaren försätts i en bättre position. Att som offer inte bli betrodd ser vi medför svåra konsekvenser och denna del ger ett stort problem i att en förövare kan komma undan på grund av den opinion som media skapat. Det är också värt att nämna att om ett till synes offer verkligen ljuger ska någon som är oskyldig såklart inte straffas men det bör ändå inte ske baserat på myter eller stereotyper. Kvinnor som fallit offer för våldtäkt ska inte behöva bli ifrågasatta att de kan minnas fel.

Den gemensamma nämnaren vi kunde se hos manliga våldtäktsoffer var att det i de flesta fall var knivhot eller annan misshandel inblandat. Vi kopplar detta till viss del med det stigma och den skam som kommer med att bli ett manligt offer. Enligt stereotypen ska manlighet handla om makt, styrka och övertag. Därav kan det vara viktigt att konstatera att händelsen inträffade i samband med ytterligare övergrepp som förminskar själva våldtäktsakten. Detta kanske kan rädda ett manligt offer från en del av stigmat som följer. Det kan också ge den motsatta effekten att ett offers manlighet genererar dubbel förnedring, genom att bli utsatt för både ett våldsbrott och en våldtäkt. Överlag är artiklar som beskriver manliga våldtäktsfall korta och intetsägande eftersom de innehåller lite detaljer. Vi bortser här från den artikel som beskriver övergreppet som utfördes av en polis. I detta ovanliga fall kan den detaljerade beskrivningen bero på att det var polismyndigheten som utförde gärningen och därmed försvinner lite fokus från själva våldtäkten. Det handlar i huvudsak om en person som har makt över civila och som ska skydda befolkning men istället utnyttjar denna makt för att skada. Detta kan vara en förklaring till varför just den artikeln skiljer sig från de andra artiklarna. Kanske ses det mindre stigmatiserande för en man att ha blivit våldtagen av en manlig polis.

Att hitta artiklar där en vuxen man blir våldtagen av en annan vuxen man var svårt. Detta gjorde att vi behövde utöka sökningen efter kategorin manliga brottsoffer med flera år för att uppnå ett mättat material. Att däremot hitta artiklar om män som våldtar yngre män, eller yngre män som våldtar andra yngre män var enklare, vilket också visar sig i vårt urval. Detta fick oss dock att fundera på om det inte är lika stigmatiserande för en ung man/ pojke att bli våldtagen som det är för en vuxen man. Alternativt vilka andra förklaringar det finns till att

detta är vanligare, det kan vara för att vuxna män är fysiskt starkare och att detta gör att yngre män oftare våldtas än vuxna män. En annan fundering är att det kan finnas ett större mörkertal när det gäller vuxna män som blir våldtagna av andra vuxna män. Bristen på tidningsartiklar och forskning om ämnet tyder på att det finns ett stort mörkertal som behövs uppmärksammas av samhället.

Överlag har vi lagt märke till att media oftast har gärningsmannen i fokus genom att rapportera utifrån dennes handlingar och ord, till exempel huruvida ett samlag skedde utifrån samförstånd och inte enligt hur offret beskriver situationen. Detta ser vi kan leda till att offret glöms bort och att dennes sida av händelsen aldrig når ut. Det kan medföra att offret själv inte får det stöd från samhället som skulle behövas, vilket i sin tur kan öka risken för att myter sprider sig. Dock kan det också handla om vad Lundström och Lindgren menar med att medias konstruktion av offer och gärningsman är beroende av varandra. Det som också är viktigt att diskutera är det som artikeln *Att tiga är inte guld* tar upp, om hur gärningsmannens etnicitet kan påverka nyhetsrapporteringen. Om hur media inte vågar rapportera tydligt eftersom gärningsmannen har en viss etnicitet och vad detta har med våldtäkten att göra? Om media inte ger en rättvis bild av hur våldtäkter går till, vem ska då göra det? En våldtäkt är en våldtäkt oavsett vem gärningsmannen är.

De artiklar som behandlar brottsoffer på annat vis än nyhetsrapportering hade gemensamt att de hänvisade till kvinnliga fall eller riktade sig direkt till kvinnor. Endast en artikel var neutral och kunde rikta sig till båda könen. Det vi också kunde se i denna studie är att utländska våldtäktsfall rapporteras på ett annorlunda vis där kvinnorna oftare får mer distans till rapporteringen. I artiklarna beskrivs inte brottet lika detaljerat.

Något som vi också tagit i beaktning och som kan påverka rapporteringen är att vissa artiklar är skrivna efter en rättegång medan andra artiklar är skrivna när ett överfall nyligen har skett, vilket kan påverka hur artikeln skrivs. Ofta är artiklar skrivna efter en rättegång mer detaljerade än innan, kanske för att tidningarna vill skilja på rykten och sanning. Det går också att diskutera om journalistens kön har någon betydelse för hur artiklarna är skrivna. Av våra 27 artiklar är det 12 stycken skrivna av kvinnor, 13 av män, övriga är från Tidningarnas Telegrambyrå och den sista har en okänd författare. Med tanke på att vi tycker oss se ett tydligt resultat bör inte kön spela någon roll för gestaltningen av offer, då både manliga och

kvinnliga journalister skriver om händelserna. Gällande diskussionsartiklarna så skrivs en av dessa av en man, resten av kvinnor.

Vårt syfte har varit att undersöka skillnader mellan olika kön i gestaltningen av offer. Eftersom vi inte har haft fokus på hur de båda tidningarna skiljer sig i denna fråga har vi inte lagt någon vikt vid analys av detta. Däremot kunde vi se en skillnad i frågan gällande artikeln om mannen som våldtogs i Frankrike under en ID-kontroll då Aftonbladet beskrev detta mer detaljerat än Dagens Nyheter trots att båda är skriva samma dag.

Enligt vår tolkning av hur beskrivningen av våldtäktsoffer skiljer sig mellan män och kvinnor, går detta att sammanfatta som att manliga artiklar över lag innehåller mindre detaljer än de som beskriver kvinnor. Det vi kunde se var att det ofta beskrivs att kvinnan var påverkad och att män blev misshandlade på annat vis än endast våldtäkt. I de artiklar som handlar om män står det ingenting om mannen var berusad eller ej. Vissa artiklar om kvinnor kan dock beskriva hur kvinnan även blivit slagen eller på annat sätt misshandlad utöver våldtäkten.

En känsla av skam efter att ha blivit våldtagen visar sig troligtvis lika hos båda könen. Däremot kan det hända att den maskulina heterosexuella normen gör att det upplevs ytterligare stigmatiserande för en man vilket kan påverka anmälningsfrekvensen eller bilden i media. Då vi tagit del av tidigare forskning samt dessa nyhetsartiklar har vi förstått hur viktigt det är att medias rapportering är korrekt för att inte upprätthålla myter eller undanhålla vital information.

Vi anser oss uppfylla vårt syfte då vi ser att det faktiskt finns en skillnad i hur media presenterar våldtäktsoffer av olika kön. Vad som orsakar denna skillnad kan vara intressant för vidare studier, se våra förslag nedan.

9. Förslag på vidare forskning

Det finns ett stort tomrum att fylla gällande forskning om våldtagna män då teorierna riktar sig till våldtagna kvinnor. En utveckling på vår undersökning hade varit att intervjua personer som varit utsatta för våldtäkt och ta reda på hur de upplevde media eller kanske sociala medias involverande. Detta behandlar dock väldigt känslig information och därför är detta inget som kan göras i en uppsats på grundnivå.

Vi tror också att många stereotyper och myter också sprids via internet, därför vore det intressant att se hur detta ser ut. Exempelvis inom kommentarsfält hos sociala medier eller olika forum och vad detta ger för konsekvenser.

Litteraturförteckning

- Bergström, G. & Boréus, K., 2012. *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Brottsoffermyndigheten, 2016. u.o.:u.n.
- Bryman, A., 2011. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 red. Stockholm: Liber.
- Brå, B. r., 2016. *Brott och statistik - Våldtäkt och sexualbrott*, u.o.: u.n.
- Byerly, C. M., 1994. An agenda for teaching news coverage of rape. *Journalism & Mass Communicatin Educator*, 49(1), pp. 59-69.
- Christie, N., 2001. Det idealiska offret. i: *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur.
- Cobos, A., 2014. "Rape Culture" language and the news media: contested versus non-contested cases. *Journal for Communication Studies*, 7(14), pp. 37-52.
- Ekström, M., 2008. *Mediernas språk*. Malmö: Liber.
- Franzén, M., 2005. I fråga om makt. Diskurser, resurser, kontexter. i: *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur.
- Goffman, E., 1971. *Stigma*. Halmstad: Hallandspostens boktryckeri AB.
- Gottzén, L., 2013. *Hjältar och monster - samhällsvetenskapliga perspektiv på män och våld*, Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Jarlbro, G., 2006. *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, S. & Lundström, R., 2010. *Ideala offer, och andra konstruktioner av brottsutsatta i medier*. Malmö: Gleerups utbildning AB.
- O'Hara, S., 2012. Monsters, playboys, virgins and whores: Rape myths in the news media's coverage of sexual violence. *Language and literature* , 3(21), pp. 247-259.
- Peter Berglez, U. O., 2008. Kritisk diskursanalys. i: *Mediernas språk*. Malmö: Liber.
- Polisen, 2016. *Sexualbrott - lagar och fakta*. [Online]
Available at: <https://polisen.se/Lagar-och-regler/Om-olika-brott/Sexualbrott/>
[Använd 4 Juni 2017].
- Priftis, M., 2015. Ett ordlöst manligt lidande. *Svenska Dagbladet*, 17 Maj.
- Ralston, K. M., 2012. An Intersectional Approach to Understanding Stigma Associated with Male Sexual Assault Victimization. *Sociology Compass*, pp. 283-292.
- Thomsson, H. & Elvin-Nowak, Y., 2012. *Att göra kön: Om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*. u.o.:Albert Bonniers Förlag.

Tollin, K. & Törnqvist, M., 2014. *Feminism i rörliga bilder*. Stockholm: Liber.

Wennstam, K., 2002. *Flickan och skulden: En bok om samhällets syn på våldtäkt*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.

Åkerström, M. & Sahlin, I., 2001. *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga

Dessa 27 tidningsartiklar har använts i undersökningen.

Blomdahl, Emma & Östfeldt, Julia (2016-07-04) *Våldtagna ska inte behöva lita på tur*. Aftonbladet

By, Ulrika (2017-02-06) *Våldtogs med batong – av polis*. Dagens nyheter

Fock, Carin (2016-11-21) *Våldtogs i Dubai – nu anmäls hon*. Aftonbladet

Flores, Juan (2017-03-17) *Man misstänks ha blivit våldtagen*. Dagens nyheter

Fritz Massi, Elisabeth (2016-06-10) *En hand i din trosa – det är aldrig ditt fel*. Aftonbladet

Granlund, John (2016-12-18) *Polisen dröjde - mannen släppt*. Aftonbladet

Hedmark, Stefan (2016-12-05) *Filmvåldtäkt orsakar ilska: "Oförlåtligt"*. Aftonbladet

Hjertén, Linda (2016-03-04) *Turades om att våldta ung kvinna*. Aftonbladet

Hjertén, Linda (2016-03-16) *Gabriella våldtogs av två – straffet sänktes*. Aftonbladet

Hjertén, Linda (2016-06-10) *Ung man rånad och våldtagen*. Aftonbladet

Mardal, Katrine (2016-10-16) *Det handlar inte om sex – utan makt*. Aftonbladet

Micic, Mira (2016-10-20) *Fotograferade efter våldtäkt – nu frias han av hovrätten*. Aftonbladet

Nilsson, Christoffer (2016-05-29) *33 män våldtog 16 åring*. Aftonbladet

Nilsson, Christoffer (2016-09-09) *Kvinnans nödrop på lappen*. Aftonbladet

Nygren, Susanna (2016-08-22) *Man misstänks ha våldtagit tonårspojke*. Aftonbladet

Okänd författare (2016-01-08) *Att tiga är inte guld*. Ledare, Dagens nyheter

Olsson, Fanny (2016-12-01) *Här är polisens nya spår: Röd damcykel*. Aftonbladet

Sommerstein, Max (2016-07-06) *Amnesty: Fångar våldtas i Turkiet*. Aftonbladet

Svahn, Clas & Flores, Juan (2017-03-17) *Man våldtagen i Västertorp – polisen söker efter förövarna*.
Dagens nyheter

Swedin, Daniel (2016-06-21) *En våldtäkt är aldrig frivillig*. Aftonbladet

Tagesson, Eric (2016-06-23) *Två män frias för våldtäkt på färjan*. Aftonbladet

Tollgerdt, Johan (2017-02-06) *Polis våldtog 22-åring under ID-kontroll*. Aftonbladet

Tronarp, Gustaf (2016-06-13) *Drogs in i buskaget – våldtogs*. Aftonbladet

Tronarp, Gustaf & Aschberg, Richard (2017-03-16) *Man misstänks ha våldtagits och knivhuggits i sin lägenhet*. Aftonbladet

TT (2012-11-18) *Man våldtagen på restaurang*. Dagens nyheter

TT (2016-09-27) *Dömd för våldtäkt på sovande kvinna*. Dagens nyheter

TT (2017-01-18) *Tre män åtalas för våldtäkt på pojke*. Dagens nyheter